

Abonamintul

Pentru monarhie:

Pre anu 6 fl., $\frac{1}{2}$ anu 3 fl., $\frac{1}{4}$ anu 1 fl. 50 cr.

Pentru străinatate:

Pre 1 anu 18 frcs., $\frac{1}{2}$ anu 9 frcs., $\frac{1}{4}$ anu 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare in fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Unu siru garmond: odată 7 cr., a dóua órá 6 cr., a treia órá 5 cr., si de fie care publică-tiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea să se adreseze la «Redactiunea și Admini-stratiunea Unirii» in Blașiú.

Anulú IV.

Blașiú 24 Februari 1894.

Numóruľ 8.

„Temeiulú națiunii unitare.”

Casa deputaților din Pesta a început Luni în 19 a. c. desbaterea proiectului privitoriu la căsătoria civilă.

Guvernulú s'a îngrijitú, ca acestú evenimentú să-și primescă și espresiune esternă „démná“.

Nici cândú n'au fostú adunați in parlamentú atâția deputați ca acum. Galeriile asemenea suntú îndesuite. Mai alesú tinerimea universitară se reprezintă in numărú mare, pentru ca la finea ședințelorú să póta da losinca plebei adunate inaintea dietei, pe care dintre deputați să-și primescă cu strigăte de „éljen“, și pe care cu „abzug“.

După câtú se póte prevedé astăđi, rezultatulú desbaterilorú va fi primirea proiectului atătú in generalú câtú și in specialú. Pentru că partida independentistă s'a pronunțatú pe lângă proiectú, și astfelú triumfulú guvernului in dietă pare a fi asiguratú.

Firesce triumfulú acesta nu póte să-lú mângăe pe guvernú ceva deosebitú.

Guvernulú nu odată, ci de repeți ori a declaratú, că esistența sa și îndreptățirea sa de a fi o légă de sórtea proiectelorú sale bisericesci. Este însă limpede, că unú guvernú, care proiectele sale, de cari și-a legatú esistența sa, nu póte să le ducă la învingere cu puterile sale proprii, ci numai cu ajutoriú străinú, este unú guvernú perdutú. Și e neîndoiosú, că partidulú independen-

tistú va și cerca ocașiune, să o dovedescă acesta guvernului.

Desbaterile de până aci n'au avutú nici unú interesú deosebitú. Nici unulú din vorbitorii de până aici — și au vorbitú ómeni distinși — n'a fostú in stare să rostescă o vorbire démnă de unú adevératú bărbatú de statú.

Afară de frase îmblătite și pe airea deja útate de liberalismú vulgarú, n'amú audítú nimicú.

Dintre aceste frase una este totuși vrednică de relevatú. Este vrednică, pentru că a spus'o mai de demultú însuși ministrulú justiției, acum a spus'o in plenulú parlamentului deputatulú Wlassich, și in urmă pentru că frasa acesta arată intențiunea adevératá, ce o urmărescú stăpânitorii nostri cu proiectulú lorú despre căsătoria civilă.

Domnulú Wlassich a đisú in ședința de Marți, că legea căsătoriei civile va fi „temeiulú, pe care se va ridica unitatea națională magiară“.

Enunțiațiunea acesta a numitulú deputatú a fostú primitá cu aplause. Dovadă, că suntú mulți aceia, cari împărtaşescú aceleași vederi.

Să vedemú dar, ce însemná frasa acesta?

Căsătoria civilă, așa precum o proiecteză guvernulú, este inaintea de tóte desbrăcarea familiei de caracterulú religiosú-moralú. Pentru că răpirea însemnătății religiose a contractului de căsătorie este tocmai așa unú contractú,

precum tóte celealalte contracte de cumpărare și vânđare.

Răpirea caracterului indisolubilú alú căsătoriei va degrada tária legăturai matrimoniale la gradulú unui simplu contractú bilateralú, disolubilú prin învoirea imprumutatá a contrahențilorú.

Pe urmă desbrăcarea căsătoriei de valórea ei religioasă va avé de urmare crescerea pruncilorú in indiferentismú religiosú.

Cu unú cuvintú efectulú căsătoriei civile va fi decreștinarea familiei.

Și fiindú că din familii se ridică națiunile, urmarea va mai fi și decreștinarea națiunii.

Etá la ce nisuescú stăpânitorii nostri. Scopulú lorú e, să desbrace națiunile țerei nóstre din creștinismú, și pe temeiulú căsătoriei civile să zidescă o națiune nouă, „națiunea unitară magiară“.

E prețioasă mărturisirea acesta. Cuceritorii de acum o mie de ani vorú să-și serbeze aniversara milenară prin reducerea națiunii lorú la starea aceea, in care craú acum suntú o mie de ani, la „păgânismú“.

Amú đisú, că vorú să reducă „națiunea lorú“. Adevérulú e, că ei ar vré să reducă la păgânismú tóte naționalitățile patriei.

Numai câtú asta nu le va succede. Nu, celú puținú cu Românii.

Românii nu se despartú de biserica lorú, pentru că biserica lorú este și scutulú limbei și a naționalității lorú.

Feuilleton.

Putinú scimú.

Gânditu-m'am adese-ori, și éráși adese m'am gânditú, cum de sute și mi de ani ne batemú capulú, să pëtrundemú in tainele din noi și din jurulú nostru, și totuși câtú de aproape sunteamú încá de începutú.

Sute, mi și milióne de inși se vorú fi încercatú, să-și dea samă despre pipăitú și gustú și despre alte multe și nenumérate din láuntrulú nostru și din lumea dinafară.

Și pe lângă tóte miliónele de gânduri, pe lângă tótá munca obositoare, ce de vécuri ține, multe au rëmasú și până astăđi taine, multe ascunse, multe nepëtrunse. Și pe lângă aceste multe, nespuse de multe, ce tóte astéptá deslegare, tóte astéptá lámurire, ce suntú acele puținé, in a cărorú taină ne-a succésú a pëtrunde sau deplinú, sau celú puținú in parte.

Simțú mai pe susú și mai de frunte decâtú vederea nu este, și chiarú și despre vedere ce puținú ne scimú da samă! Rađele venite dela sóre, dela ceva flacără strălucitoare ori dela lumină zugrăvescú in láuntrulú

nostru icóna sórelui său a flacării, a luminei, preste totú a isvorului de lumină, din care au pornitú. Dar totú aceleași rađe potú să zugrăvescá in noi și alte corpuri.

Dacă între noi și isvorulú de lumină nu suntú alte corpuri afară de aerú, in ochi ni-se zugrăvesce numai isvorulú luminii, roșu la față, ori póte vinétú, verde, albú, cu unú cuvintú așa, precum este, afară dórá, că uneorú lumina fi este mai slăbitá.

Așa e, până ce privirea îți este ațintită spre isvorulú de lumină. Și totú așa ar fi și cu celealalte corpuri, dacă tóte ar avé a lorú lumină, dacă tóte ar fi luminătoare. Dar luminătoare numai puținé suntú.

Nóptea pe întunerecú, in lipsa rađelorú de sóre, fără alte corpuri luminătoare nimicú, dar chiarú nimicú nu poți să veđi. Nóptea foculú și lumina. điua rađe de sóre, dađ din a lorú lumină corpurilorú fără de lumină, și astfelú le ajucá, ca să póta fi veđute.

Asupra pipăitului lucră fiesce care, corpú de sine, fără ajutoriú străinú. Asupra auzului numai dacă corpulú e lovitú, frecatú, trântitú, cu unú cuvintú dacă pãrticelele i-se mișcă cu o anumită repejune, și totú așa și asupra veđului corpurile numai așa potú să lucre, dacă suntú corpuri luminătoare ori

dacă suntú isbite de rađe de vre-unulú corpú luminătoriu.

Atâta scimú, și mai scimú și aceea, că in ochi se zugrăvesce icóna corpurilorú luminătoare, precum și a altorú corpuri fără de lumină, dar isbite de lumina primitá dinafară.

Atâta scimú, dar cine va poté spune mai departe, cum ducú rađe in sine icóna corpurilorú luminătoare, și câte icóné ducú? Ducú óre sute, ducú óre mi de orú póte milióne, sau dórá mai multe și de atâtea?

Multe, fórté multe icóné trebuie să pórté rađe in sinulú lorú, căci nenumératá de multe suntú și ființele, ce de-odatá vedú sórele strălucitorii, și icóna lui se zugrăvesce in tóte acestea.

Și de ar fi ființe ori câtú de multe, numărulú lorú nici odatá nu ar poté întrece numărulú icónelorú purtate de rađe in a lorú brațe.

Câte rađe, celú puținú atâtea icóné, și dacă nesfârșitú e numărulú de rađe, nesfârșitú va fi și numărulú icónelorú reslățite in atâtea pãrți.

Dar numărulú icónelorú trebuie să fie mai mare și decâtú numărulú rađelorú, fiindú că aceeași rađa póte zugrăvi una după alta deei și sute de icóné.

Și Români — fie siguri domnii dela putere — voru privi totdeauna căsătoriile închiate înaintea organelor civile ca nisce formalități goale, ér darul lui Dumnezeu îl voru cere înaintea altariului prin mijlocirea preotului lor.

Cu cine își voru ajunge deci domnii nostri scopurile sale? Numai cu Magiarii.

Dreptu aceea căsătoria civilă va fi de sigur unu temeiu, însă nu unu „temeiu alu națiunii unitare“, după cum și-o viséază domnii din parlamentu, ci unu temeiu de demoralisarea și de de-cresținarea naționalității magiare.

Vlădică adevărați. — Episcopulu trebuie să fie nu numai superiorulu, ci și părintele, nu numai controlorulu, ci și apărătorulu preoților săi.

Așa erau marii episcopi ai bisericei din trecut. Așa mai sunt episcopi și în zilele noastre.

Două exemple frumoșe de natura acésta ne-au vestit foile din zilele trecute.

Episcopulu militarü din Viena Iea pe unu preotü subalternü militarü în apărare împotriva ministrului de rășboiü, pentru că în împlinirea funcțiunilor sale preoțesci s'a ținutü de poruncile bisericei, ér nu de porunca ministrului de rășboiü. Episcopulu catolicü din Iași Monseniorele Camilli din partea sa apără pe unu parochü alü său, care a fostü calumniatü din partea unorü credincioși de sub păștorirea dñsului.

Cu mângăiere amü luatü cunoșcință despre aceste frumoșe exemple de virtute apostolică archierescă. Amü descoperitü într'însele icóna păștorului celui bunü.

Supărare neîntemeiată. — În numărulü 5 alü „Unirii“ din a. c. provocându-ne la Papiü Ilarianü și la documente istorice amü susținutü, că Șaguna în 1848 începuse a introduce limba magiară în protocoalele episcopiei, adecă ale consistoriului din Sibiu. Asemenea amü persiflatü nisce absurdități ale lui Maneguțü, cari și pruncilorü încă trebuie să li-se pară absurdități. Pentru acésta

s'a supératü focü domnii dela „Telegraful Roman“ și în anulü 15 alü acestui diarü din a. c. ne muștră dicensü, că îndreptămü „atacuri nejustificabile“ în contra bisericei gr. orientale.

Nu scimü, de cândü criticarea unei fapte neromânesce îndeplinite de o persóna gr. orientală este identică cu atacarea bisericei gr. or., nici nu pricepemü, de cândü „persiflarea“ absurdităților susținute de Maneguțü ar însemna a lucra în contra poporului românü!

Ómenü ca Maneguțü și alții de pánura lui aruncă tăciunele aprinsü în edificiulu bisericei noastre, provócă fășișü poporulü unitü la schismă sub titulu de „Reunire“, și dacä noi le dovedimü, că grăescü neadevăruri și absurdități, totü ei strigă, „că le atacămü biserica și că stricămü némulü românescü!“ Acésta este, — ca să ne exprimămü în terminü blândü, — adevératü bizantinismü și fariseismü modernü!!

Noi iubimü pe greco-orientali și ca pe ómenü și ca pe Români și le respectămü și convingerile lorü religioșe și nici odată n'amü luptatü în contra lorü decâtü cu armele științei, cari suntü nobile și iertate, și chiarü și aceste arme le-amü întrebuințatü de comunü numai atunci, cândü amü fostü atacați în convingerile noastre religioșe cu armele minciunei și calumniei. De aceea cândü „Telegraful Roman“ dice, că motivele acțiunilorü noastre suntü „ura și răutatea nejustificabilă față de biserica gr. or.“, elü cugetă, că toți factü, cum face dñsulü față de biserica gr. catolică.

Dar știți, cu ce probéază „Telegraful Roman“, că noi nu amü fi grăitü adevérulü despre introducerea limbei magiare în consistoriulu din Sibiu? — Cu auctoritatea sa proprie, adecă cu aceea, ce a scrisü în 1890.

Noi însă pe auctoritatea „Telegrafului Roman“ nu dămü nimica din simpla causă, că elü nu se cunoșce nici pe sine însuși.

În numărulü 137 din anulü 1893 „Telegraful Roman“ a scrisü într'unü articulu de fondü următoarele: „Șaguna după constelațiunile politice dela 1867 vedëndü starea lucrurilorü și pătrundëndü cu agerulü

său spiritü desvoltarea lorü, a pronunțatü memorabilele cuvinte: *Flere possem, sed juvare non*, și acceptändü basa de dreptü creată, s'a silitü a asigura pe acésta, ce s'a mai pututü salva, și elü, câtü a mai trăitü, a fostü fruntașulu activității, și „Telegraful Roman“ cu credință a continuatü politica lui Șaguna până în ziua de astăzi.“

Din acestü pasajü alü „Telegrafului Roman“ toți potü vedé, câtü auctoritate póte avé acésta fõe în lucruri istorice. Șaguna a pronunțatü cuvintele *Flere possem, sed juvare non*, — cari altcum suntü ale unui catolicü și sfintü părinte (Augustinü), — nu în anulü 1867, ci în anulü 1865, despre ce se va puté convinge ori cine din epistola adresată de Șaguna Mitropolitulu Șuluțü în 23 Sept. 1865, care epistolă se póte ceti în Istoria Transilvaniei de Barițiu vol. III. pag. 326 și 327, unde tot-odată se póte ceti și nota următoare: „Publicată în „Telegraful Roman“, érá din acesta și în „Gazeta“ Nr. 84 din 4 Nov. 23 Octobré 1865.“

Așa dară „Telegraful“ necum să scie, ce s'a întimplatü în 1848, dar nu scie nici măcarü în care anü a pronunțatü Șaguna „memorablele cuvinte“, și în care anü a publicatü în colónele sale aceleași cuvinte.

Nu ne trimită „Telegraful Roman“ să cetimü ceea ce a scrisü în numărulü său 16 din 1890 cu privire la introducerea limbei magiare în consistoriulu din Sibiu, căci noi le-amü cetitü acestea și indirecte amü și răspunsü în numărulü dela 15 Aprilie 1890 alü „Foiș bisericesci și scolastice“, unde amü dñsü: „Ni-se cere, ca să spunemü, ce felü de actü autenticü posedemü, prin care se dovedesce, că Șaguna în anulü 1848 a introdusü în afacerile interne ale Consistoriului limba magiară, ca limba oficiosă, fără de a fi fostü silitü de a face așa ceva? Răspunsü: *Este originalulu protocolü* despre a treia ședință consistorială din 20 Ianuariü 1848, în care s'aü pertractatü 20 de obiecte — dela Nr. 25 până inclusive 44. Acestü originalü este subscrisü de Vicariulu (Șaguna), de cinci asesori și de notariulu consistorialü. *Subscrieri, cari suntü aici la noi prea bine cunoscute*, înaintea mai multorü bărbați de

E dreptü, că icónele zugrăvite în ochi suntü trecătoare, și dacä ți-ai închisü ori întorsü ochii dela sóre, încétă și icóna trecătoare și face locü altei icóne. Așa e, dar icóna trecuse din ochiü și în gândü, și cândü încétă în ochiü, în gândü nu încétă.

Dacă încetändü în ochiü ar înceta și în gândü, ai puté să dici, că icóna încetändü în ochiü s'a întorsü de nou în rađe, și prin urmare în fiesce care rađa numai o icónă este. Dar în gândü nu încétă decâtü numai într'unü târziu, ér une-ori nu încétă, până ce nu încétă gândulü, nu încétă, până ce nu încétă viața.

Dela corpulü luminătorü vinü nenumératü de multe rađe, dar icóne și decâtü rađe vinü mai multe.

Cine mai stă la îndoelă, că rađe le pórtă sute de icóne în sinulü lorü, pune-și-va îndoela la o parte, dacä se va gândi la icónele statornice, ce le zugrăvescü rađe le luminátore în camera de fotografatü, pe lamelele anume pregătite.

De pe lamele icónele nu se mai potü întorce în rađe, cum s'ar puté dice despre icónele trecătoare zugrăvite în ochi. Și prin urmare dacä aceleași rađe zugrăvescü mai multe icóne în lamele, icónele în fiesce care rađa trebuie să fie fără numărü.

Numérulü de rađe eșite din corpuri luminátore e fără numărü, și în fiesce care din

rađele acestea fără numărü numărulü icónelorü e fără numărü, așa că numărulü icónelorü e numărü fără numărü, și chiarü și acesta fără numărü.

Să fie dară corpurile luminátore isvoré de rađe fără numărü, și magazine de icóne și mai fără numărü? Așa se pare.

Rađe le pornite dela sóre une-ori înainte de a ajunge în ochii nostri se lovescü în alte corpuri, și totü așa se întimplă și cu rađe le altorü isvoré de lumină. Dacä corpurile aflate în cale suntü străvădicioșe, rađe le își urméză calea înainte și prin ele, ér de cumva străvădii nu suntü, rađe le se abatü din calea, ce le-a croitü isvorulü, cândü le-a aruncatü în lume.

Corpurile străvădicioșe lasă rađe lorü trecere liberă prin ele. Corpurile nestrăvădii însă li-se împotrivescü, le abatü în altă parte, ori le împrăștie în mai multe părți, să nu se mai vadă rađa cu rađa, le încălcescü și încercă făcëndü, ca răđa cu rađa să se bată în capü.

De unde deosebirea acésta între corpü și corpü? De unde vine, că unele suntü atâtü de îngăduitore, altele éráși au firi înderătice și bătăioșe, firi rebele? E doră și între ele ca între ómenü?

Dintre corpurile nestrăvădii corpurile lucii abatü rađe le într'o parte, și abătëndu-le într'o parte, veți în ele oglindită icóna corpului

luminătorü. În rađe le astfelü abătute găsimü însă și icóna corpului abătătorü.

Rađe le sórelui isbite de oglindă ori de altü corpü bine lucitü, cândü să-și schimbe calea, ieaü cu sine și icóna oglindei. Rađe le abătute de oglindă mergü numai într'o parte, și numai în partea, unde mergü, potü să ducă icónele îndoite, ce le au în sine.

Rađe le acestea nu suntü fără numărü, une ori suntü chiar puține, dar deși puține, ele ducü cu sine icóne multe, icóne fără numărü. În fiesce care rađa se află icóna corpului luminătorü și icóna oglindei, dar se află nu numai câte o icónă, ci icóne fără numărü.

Rađe le ajunse la corpuri nestrăvădicioșe și nelucite suntü aruncate mai fiesce care în altă parte, și póte învâlmășala acésta face, de perdü icónele corpului luminătorü. Că le perdü, e faptü, după ce în rađe le împrăștiate înzadarü le cauți; dar că din ele ce se alege, cine ar puté să spună?

Să dicensü doră, că corpulü isbitü le iea în sine, ca în loculü lorü să-și pună icónele sale, le răpesce, ca rađe le împrăștiate afară de icónele sale alte icóne să nu mai pórté? Bine! dar atunci cum se face, că după lustruire corpulü de mai înainte nu mai răpesce icónele corpului luminătorü? E doră lustruirea unü felü de îmblândire, unü felü de creștere și desvătare de hoție și de alte datini rele?

reputațiune. Acestu protocolu se află aici la Redacțiune și-lu pôte vedé ori și cine în timpu de 30 de zile, adecă din 1 Apriliu până în 1 Maiu a. c., în care și se va restitui proprietariulu.

Mulți au veditu acelu protocolu, totu omeni cunoscători de lucru, și toți au aderitü aserțiunea nöstră.

Astäđi încă ținemü la noi o copie autentică de pe acelu protocolu și o arētămü ori și cui, dacă doresce.

Nu umble deci „Telegrafu Roman“ a mistifica lucrurile, ci recunöscă adevërułu istoricü.

Noi n'amü dîsü, că Șaguna a introdusü limba magiară „în întreaga administrațiune a bisericei sale“, ci numai „în Consistoriü“, și astfel n'avemü lipsă de rectificări „Telegrafulu Roman“. Ce amü dîsü, amü doveditü cu documente. Dacă pôte, probeze „Telegrafulu Roman“ contrariulu. Arete d. e., că Bologa, care încă este subscrisü la acelu protocolu, și a fostü omü, care se interesa de lucruri de sciintă și de progresulu nostru naționalü, a desmintitü ori rectificatü măcarü o sigură dată pe P. Ilarianü în pasajulu referitoriü la Șaguna! Până atunci însă „Telegrafulu Roman“, care nici pe sine nu se cunöscö, nu mai imbecete lumea cu apă rece.

Odată însă a grăitü și „Telegrafulu Roman“ adevërułu, cândü adecă a dîsü în numărulu 137 din 1893 acestea: „Telegrafulu Roman“ cu credință a continuatü politica lui Șaguna până în ziua de astăđi.

Se scie, că Românii adevërați de repute ori au timbratü politica „Telegrafulu Roman“ de „tradare de nömü“. De unde urmëză, că și Șaguna, pe care-lu imiteză „Telegrafulu Roman“, încă a tradatü cauza nömulu românescü.

Fiindü că „Telegrafulu Roman“ i-s'ar face numai unü servitiü, dovedindu-i conclusiunea, ce urmëză din aserțele lui, la timpulü sêu pôte vomü face încercarea de a o și proba, cu atâtü mai virtosü, că purtarea „Telegrafulu“, a lui Manegutü și a altorü „savanti“, cari trăescü numai din subminarea bisericei nöstre, ne dispensëză de ori ce rezervă.

Adevëratü că așa se pare, dar cine să cuteze a dice, că așa e întocmitü?

Fie rađele, ce trecü pe dinaintea nöstră, venite deadreptulu dela cutare isvorü de lumină, fie că au fostü abătute din a lorü cale prin cutare corpü nestrăveđiü, rađele pörtă în sinulu lorü o comöră nesfârșită de icöne nevëđute.

Lumea e plină cu icöne de acestea. Nu trece o clipă, nu faci unü pașü, să nu te lovesci de sute, miü și pôte milioane de icöne, ce ca nisce năluci sböră prin aerü.

Așa e ziua și totü așa și nöptea, până ce lumineză luna pe ceriü, sau până ce arde lumina în chilie. Dar de întunereculü și umbra nepătrunsă le este frică și la icöne. De nu le-ar fi frică, s'ar arëta și cândü întunereculü e deplinü.

S'au făcutü încercări cu ochi de vită de curëndü belită, și s'a veditü, că în ochi alevea se formëză icönele obiectelorü de din afară, dar s'a veditü și aceea, că icönele acestea suntü micü și întörse.

Dacă așa e și în ochii nostri, — și că așa e, nu mai pôte fi indoelă, — cum se pôte, de obiectele din afară nu le vedemü micü, ca icönele din ochi, ci în mărimea lorü adevërată? Cum se pôte, să le vedemü în pusëțiunea lorü adevërată, ér nu întörse ca n icöne?

Främîntatu-m'am în gândü, scrutat'am

Totü Silviü Rezei. În „Budapesti Hir-lap“ cetimü următorele: „La conferința de Duminecă sară a partidulu guvernamentalü s'au adunatü în numărü mare membrii partidulu. Chiarü la șapte öre președintele b. Podmaniczky a deschisü conferința espunëndü, că e la ordinea zilei proiectulu de lege despre dreptulu matrimonialü. Din tôte părțile salei celei mari a conferinței a resunatü exclamarea: **İü primimü!** Referentulu șcl. După strigarea generală de éljen, care a sunatü după cuvintele referentulu, a declaratü deputatulu **Silviü Rezei, că fiindü preotü gr. cat. în cameră va vota împotriva proiectulu, dar în înțelesulu hotărîrîi partidulu în butulu gönei pornite în contra sa rămâne și de aci încolo membru alü partidulu, de öre ce pe basa programulu acestü partidü l'au alesü deputatü, și va sprigini guvernulu în tôte celealalte cesiuni.** Conferința a primitü cu aprobare vie declararea acësta șcl.“

„Alea iacta est!“ ar dice — Catilina, dacă ar fi deputatulu dela Ceca.

Așa dară Rezei va sprigini guvernulu, cândü vorü veni la rîndü celealalte proiecte de legi bisericesci-politice. Totü mai bine! Numai câtü atunci și proiectulu de față ilü pôte vota cu aceea-și consciință liniștită. Dör proiectulu acesta încă se cuprinde în programulu, pe basa căruia l'au alesü — Românii dela Ceca? Ba necuratulu! Românii dela Ceca numai de lipsa căsătoriei civile, a matriculelorü civile și a recepțiunii scumpulorü de Jidovi nu mai potü.

Și apoi ce minunată e morala lui Rezei! Noi după purtarea lui ne-am declaratü, că nu-lu mai privimü de membru alü bisericei nöstre române catolice. Elü însă se priveșce și acum de membru alü acestei biserice și totuși are obrazulu de a declara fără lécü de rușine, că elü va sprigini guvernulu acela, care a declaratü bisericei catolice pe față luptă pe mörte pe viață. La timpulü sêu aducă-și aminte dlü Rezei, că-i dîcemü acum: „Mitgefangen, mitgehangen!“

Și apoi mai are obrazulu de a dice, că s'a pornitü gönă împotriva lui! Dar gânditu-s'a la aceea, că pe cine lovesce în față cu cuvintele acestea? Gânditu-s'a la aceea,

că „Unirea“ din Blășiü „Magyar Állam“ din Budapesta, „Vaterland“ din Viena, „Germania“ din Berlin au dreptulu și datorința sftntă de a-lü certa? Gânditu-s'a la aceea, că foile acestea suntü organe de așa, câtü dela ele, nu dîcemü, că pôte, ci trebuie să învețe ori și cine, până și Rezei, cum are se pörte unü deputatü catolicü? Gânditu-s'a la aceea, că elü cu cuvintele sale lovesce în față opiniunea publică a catolicilorü din patrie și de afară? Dar elü, preotulu greco-catolicü Silviü Rezei, mai bucurosü vre să fie laudatü, aplaudatü și aclamatü de nisce francmasoni! Nu a băgatü de samă dlü Rezei, ca acestea suntü laudele, aplausele și aclamările iadulu!

De purtarea lui Rezei ne mirămü, cum ne mirămü. Dar de una nu ne putemü mira de ajunsü. Suntü adecă anumite cercuri, a cărorü membri se priveșce de catolici patentați și s'au îndatinatü a privi la cei din Blășiü cu compătîmire și disprețü ca la nisce semi-schismatici. Unde e acum catolicismulu lorü? Ori döră și ei se temü a se strica cu liberalii și francmasonii dela putere și a-și periclită scopurile egoiste? Noi le dîcemü: Nu așa e catolicismulu celü veritabilü, ci: „*Stău asuprä cu vreme și fără de vreme, musträ, cërta, îndemnă.*“

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

După ce guvernulu întârđie cu propunerea uuei persöne apte spre a fi denumită de Maestatea Sa de Mitropolitü în Agram, precum se vorbesce, Sfinția Sa Leonü XIII la insistința Croaților ar fi hotărîtü a denumi pentru administrarea archidieceșei de Agram unü vicariü apostolicü.

Secțiunea pentru culte și instrucțiune a guvernulu provincialü croatü a datü o ordinațiune declarändü, că sectele nazarenilorü și a baptiștilorü nu se numără între confesiunile recunoscute prin lege. Matricule despre căsătoriile, casurile de nascere și de mörte dintre ei le pörtă auctoritățile civile. Cei ce aparținü acestorü secte, suntü obligați a suporta tôte sarcinele confesiunii lorü originare, suntü obligați a da lecticale și nu suntü scutiți nici dela sarcina de a contribui la edificarea bisericeilorü.

Roma.

În 18 a c. s'au terminatü festivitățile aranjate din incidentulu jubileulu episcopescü alü Sfinției Sale Leonü XIII. Cu ocasiunea acësta a pontificatü Sfinția Sa cu mare solemnitate. La s. Liturgie au asistatü preste 50,000 de persöne, cari au împinatü pe S. Părinte cu ovațiuni însuflețite la venirea lui în biserica s. Petru. Apröpe de altariü au fostü ridicatë 4 tribune, în cari au ocupatü locü membrii corpulu diplomaticü, familiile patriciane, cavalerii ordulu mal-tensü, conducători deputațiunilorü, cari au venitü, să felicite pe Sfinția Sa. După s. Liturgie Papa a intonatü „Te Deum“, acompaniatü fiindü de toți cei de față. Apoi Sfinția Sa și-a pusü tiara pe capü, a binecuvîntatü pe cei de față și precum a venitü, așa s'a și depärtatü, fiindü purtatü în sedia gestatoria. La depärtare încă a fostü aclamatü cu „Eviva“. Deși ceremoniile au ținutü timpü îndelungatü, Sfinția Sa totuși nu părea obositü.

cărți, resfoit'am pagine, dar esplicare îndestulitöre nu am pututü să aflü.

Am atinsü numai puține lucruri, și chiarü și lucrurile atinse numai în trecëtü le-am atinsü, și totuși câte întrebări până ađi nelămurite a trebuitü să atingü, și câte mai puteam încă să atingü.

În cele câteva miü de ani, de cândü amü fostü așeđați pe acestü pămîntü, cercat'amü să dămü răspunsü și esplicare la totü, ce se află în noi și în jurulu nostru, și la multe amü și răspunsü în deajunsü de îndestulitoriü, dar neasemënatü mai multe lucruri așteptă încă după răspunsü și lămurire.

Amü făcutü multü, cu deosebire în suta acësta relative förte multe amü făcutü; dar multulu, ce amü făcutü, e încă numai unü stropü de apă în fața celorü ce mai avemü de a face.

Așa e, și e bine, că așa e. Sute și pôte miü de ani va mai avé nömulu omenescü pe acestü pămîntü, și pe pămîntü fiindü e bine, ca cei ce n'au să lucre în sudörea feței pentru hrană, să aibă cu ce să-și främînte gândulu și mintea.

Dacă am pusü dară în capulu acestorü șire vorbele „puținü scimü“, am dîs'o numai față cu mulțimea nesfârșită de lucruri și întrebări, ce tôte așteptă răspunsü și lămurire. Am dîs'o în înțelesulu, că multü scimü, dar totuși și multulu acesta e puținü.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Dia de multu aşteptată a sosit. Parlamentul a început în 19 a c. dezbaterile asupra căsătoriei civile. Deputații s'au prezentat în număr mai mare decât de comună. Referentul comisiunii dietale judiciare în chestiunea căsătoriei civile este Teleszky István. El în discursul său accentuează momentuositatea căsătoriei și arată, că în Ungaria dela înființarea regatului și introducerea creștinismului toate legile matrimoniale s'au adus pe baza învățătorei creștine catolice, în spiritul acesteia și cu stricta observare a dreptului canonic catolic. Acestă procedură, dice oratorul, a fost corectă, până ce religionea catolică a fost religione de stat; dară în decursul timpului a recunoscut statul ca confesiune receptă și confesiunea protestantică, și astfel pe lângă dreptul matrimonial catolic a pășit ca egal îndreptățit și cel protestant. Fiind la noi dese căsătoriile între catolici și protestanți, și venind desu în conflict dispușerile celor două drepturi matrimoniale, statul în interesul său și al cetățenilor a pășit la introducerea unui drept matrimonial unitar pentru toți cetățenii.

Introducerea dreptului matrimonial unitar, care este unul din postulatele cele mai de căpetenie ale liberalismului, numai bine poate aduce pentru țară. Defectele, ce s'ar descoperi în proiectul de lege, se pot suplini în decursul dezbaterii speciale. Pe calea acesta se voru regula relațiile casei domnitoare, chestiunea croată și chestiunea căsătoriei militarilor, față cu legea referitoare la căsătoria civilă. Purtarea minorității (?) parlamentare nu va împedea, ca proiectul să nu devină lege, acea lege, care o pretinde națiunea. (Szalay: Întrebă națiunea!) Proiectul de lege este în sensul tradițiilor lui Deák executând testamentul lui. Guvernul și președintele lui pentru acesta merită glorie eternă. (Aprobări în dreapta, sgomotu în o parte a stîngei).

Alu doile oratoru a fost Polonyi Géza din partidul independentist. El recunoșce momentuositatea proiectului în chestiune, dară acestă casă ar fi făcutu cu multu mai multu pentru patrie, dacă ar fi restabilitu deplin libertatea și independența acesteia. Fundamentul acesteii legi nu e însuflețirea națiunii, nici nu e liberalismul adevăratu, ci o ordinațiune ministerială ilegală și scăpărarea, desperată după putere a unui partid, care a intrat în descompunere. Oratorul dice, că părerea minorității din comisiunea judiciară este, ca dieta să voteze neîncredere guvernului. El este unu aderent însuflețit al libertății religioase și pretinde autonomia, la care au dreptu 9 milioane de catolici. Guvernul să dea înapoi catolicilor averea lor și să nu o întrebuițeze spre scopuri politice lumesci. La întrebarea, că ore vatămă căsătoria civilă dogmele bisericei catolice, răspunde afirmativ, de-orece după proiectul de lege și căsătoriile, cari sunt indisolubile după legile bisericesci, se declară de disolubile.

Respecteză religionea concetățenilor săi jidani și a confrăților protestanți, dară întrebă, pentru ce să-și jertfescă convingerile 9 milioane de catolici de dragul celor de altă confesiune, și mai ales de alu Jidoviloru. La aceștia nici nu pôte fi vorbă despre căsătorie bisericescă, după ce nu au nici preoți nici biserică. (O voce: Cum să nu aibă biserică?) Nu au, dela dirimarea bisericei din Ierusalim au numai sinagoge, era familia preotească s'a stînsu. Proiectul de lege în chestiune este traducerea servilă a Entwurfului germanu. El are multe defecte, cari nu se pot îndrepta la dezbaterile speciale.

În ședința din 20 a c. au mai vorbit în chestiunea căsătoriei civile Veszter (din partidul național) și Wlassics (guvernamental) pentru proiectu, era Apponyi în contra proiectului. Apponyi a dîsu, că proiectul de lege, ce e la dezbateri, se bazează pe trei principii cardinale. Celu dintăiu este crearea unui drept matrimonial unitar, care să aibă valoare pentru toți cetățenii fără deosebire de confesiune. Alu doilea principiu este, că pe baza dreptului matrimonial unitar să se organizeze judicatura de stat, care singură să fie îndreptățită a rezolvi pe terenul dreptului chestiunile controversate. Alu treilea principiu cardinal este forma obligatorie a închierii căsătoriei. Cele dintăiu două principii le recunoșce oratorul și de ale sale, alu treilea, cel puțin între împrejurările actuale, nu-lu pôte primi. Introducerea matriculei civile o aprobă, dară așa, precum e proiectată de guvern, o consideră de neexecutabilă. Modificarea dispușerilor articolului de lege LIII din 1868 în principiu nu o aprobă. Provocându-se la statele, în cari domnesce limba engleză, și la bărbați de stat de al Ungariei arată, că liberalismul nu pretinde, ca să fie obligatorie forma închierii căsătoriei, ci pôte fi și numai facultativă.

Căsătoria civilă obligatorie, cum e în Germania și în țările romanice, o consideră de fetul luptei între omnipotența de stat și cea bisericescă. Ori care parte esă învingătoare, are și perderi foarte mari. Apoi în chestiuni religioase și cel mai rău compromis este cu multu mai bun decât cea mai strălucită învingere. La noi nu este necesară lupta dintre biserică și stat, care ar provoca o căsătoria civilă obligatorie. Proiectul guvernului nu prevede, cine sunt executorii acesteia; înaintea cui cere, să se închie căsătoria civilă? Chestiunea acesta este în legătură intimă cu cea despre organele, cari au să conducă matriculele civile. Nici guvernul nu știe, cine va conduce matriculele civile de botez, de cununie și de mörte, nici înaintea cui să se închie căsătoria civilă, și cum să se desdauneze preoții confesiunilor ca purtători de matriculă în trecut? Pacea religioasă turburată nu se pôte restabili prin aceea, că catolicilor li-se va da o lovitură prin căsătoria civilă obligatorie, era protestanților prin modificarea legii referitoare la religionea pruncilor. Căsătoria civilă obligatorie preste totu nu este acomodată spre a împăca bisericile: ea

se opune principiilor religiei catolice și lovesce interesele bisericei protestante, precum se esperiează acesta de presente în Germania. Deși la aparința căsătoriei civile obligatorie ar fi foarte favorabilă pentru ajungerea unității naționale, în realitate însă va ave chiar efecte contrare, căci bisericile naționale magiare le instrăineză de către stat, era agitatorilor naționalităților le dă în mână și arma fanatismului religios. Puterea coactivă a statului prin pedepse numai ar mări amărăciunea, abstragându, că cu actuala administrațiune statul nu ar pôte satisface obligămintul luat asupra-și. Deci ar trebui să precedă introducerea administrațiunii de stat. Reformele bisericesci-politice le va scote guvernul cu ajutorul partidului independentist; dar se nasce întrebarea, că ajuta-lu va partidul acesta la introducerea administrațiunii de stat? Va recurge la noi (partidul național)? În actuala situațiune parlamentară nu-i rămâne guvernului decât să apeleze la națiune; acesta însă în împrejurările de față ar involve în sine unu pericolu.

La nouele alegeri partidele s'ar organiza pe base confesionale, s'ar forma unu partid clerical, care și-ar străplanta activitatea în parlament; agitatorilor naționalităților li-s'ar da ocaziune, să turbure poporul. Deci nici o speranță nu esistă spre efectuarea reformelor proiectate de guvern.

În ședința din 21 a c. a camerei a vorbit în chestiunea căsătoriei civile și Iusth Gyula, președintele partidului independentist, declarându în numele său, că privesc proiectul ca basă pentru dezbaterile speciale. Ce e dreptu, proiectul are defecte, dar acestea se pot îndrepta. Căsătoria civilă e necesară, — dice el, — nu numai ca și pe terenul căsătoriei să se stabilească paritatea între cetățenii creștini și necreștini, altcum egal îndreptățiti, ci fiindu că o poftesce și liberalismul. El se ține a fi catolicu bun, dară nu pricepe, că în ce vatămă proiectul dogmele catolice. Se scandalisază de rezoluțiunea așa numitului congresu catolic, după care catolicii în venitoriu să alegă ca deputați numai catolici pronunțați. Acestă rezoluțiune nepatriotică introduce intoleranța, confesionalismul în politica patriei noastre turburate prin agitațiunile de naționalitate. El nu din încredere în guvern, ci din principiu votază proiectul de lege.

După terminarea discursului a fost felicitat oratorul de mai mulți deputați guvernamentali. Despre pactarea guvernului cu Kossuthistii, după discursul lui Iusth, nu mai rămâne nici o îndoială.

Diarul „Budap. Hirlap“ este informatu, că contele Szápary va face destăinuirii importante cu privire la dimisionarea sa din postul de ministru președinte.

România.

Mulți ofițeri dela artilerie fiindu nemulțămii cu înaintările cele mai din urmă au renunțat la gradul de ofițer. Foa oficiosa publică acum ordonanțele regelui, cu cari primesc renunțarea alor șapte căpitani și șese locotenenți, era pe cinc

căpitani și cinci locotenenți îi pune pe cale disciplinară în disponibilitate. Ofițerii aceștia toți aparțin corpului de armată din Bucuresci. Mișcarea ofițerilor a început a se domoli. Mai mulți ofițeri, mai ales din corpurile din provincă, și-au retras renunțările.

Germânia.

Împăratul Wilhelm în 19 a. c. a fost la Friedrichsruhe spre a reînforța visita excancelarului Bismarck. Monarhul a conferit timp mai îndelungat cu fostul său cancelar.

Industriașii din Germania salută cu bucurie închierea convențiunii vamale cu Rusia. Ministrul de război a declarat în comisiunea bugetară a dietei prusiene, că retrage ordinațiunea ministerială, după care recruții Poloni ai să-și facă anii de serviciu în ținuturi locuite de Germani, de-orece contrastele de naționalitate întru atâta s'au îmblândit în Posen, încât recruții Poloni pot să-și facă anii de serviciu în patria lor, fără ca să involve această ceva pericol în sine. Acesta e resplata Polonilor, pentru că au votat cu guvernul în cestiunea proiectului de lege militară. Cu puțin se mai mulțimesc și Polonii.

Francia.

Legile excepționale votate de cameră și senat în contra anarhiștilor, pe cum se pare, nu duc la scop. Dela votarea lor începe atentatele și încercările de a face atentate cu materii explozive se înmulțesc. După atentatul din ospetăria „Terminus“ a urmat în noaptea de 19 spre 20 l. c. un alt atentat în un hotel din strada St. Jacques din Paris. Atentatorul a închiriat pe mai multe zile o chilie a hotelului, era la depărtarea sa a acățat o bombă de ușe astfel, cât să explodeze, când va deschide cineva ușa. Planul l-a succes. Bomba explodând a rănit greu trei persoane. Tot în 20 l. c. s'a mai aflat o bombă în hotelul „Esperance“. Consternațiunea e mare în Paris. Omul nu e sigur de pe o zi pe alta. Aceste sunt tristețele urmări ale ireligiozității, propagate în chip sistematic de guvernele republicane.

Serbia.

În micul regat al Serbiei situațiunea în loc de a se îmbunătăți devine tot mai critică. Se vorbește, că prin țară ar umbla nise emisari de ai familiei Karageorghević, cari ar ațța poporul în contra dinastiei actuale. Foca oficioasă din Montenegro, „Glas Czer-nagosca“, care până acum nu se prea ocupă de afacerile din Serbia, de curând a scos un articol combătând aspru purtarea exregelui Milan și apelând la intervenirea Rusiei, care nu va suferi, ca o altă putere (Austro-Ungaria) să exerciteze în Serbia o influență netărmurită. Generalul Gruici, fostul președinte al cabinetului radical, în o epistolă deschisă arată, că regele Alesandru numai după întâlnirea cu tatăl său în Abbazia s'a instrăinat de către liberali; venirea lui Milan în Serbia a produs cea mai

rea impresiune; amestecarea lui în afacerile publice compromite greu independența regelui; din un toast al regelui se poate cunoște intențiunea de a abroga constituția actuală; Serbia stă în pragul unor lupte și încercări nouă; dea Dumnezeu, ca regele Alesandru să iese cu onoare din această schimbare nouă.

Diarului „Pol. Corr.“ se scrie din Belgrad, că regele în curând își va institui o cancelarie de cabinet militar, ca astfel legătura dintre rege și miliție să devină mai strinsă.

Încunoscintare.

Ne permitem a aduce la cunoștința tuturor membrilor și binevoitorilor Reuniunii femeilor române din Blăși, că intervenind o pedecă, ce momentan nu se poate înlătura, adunarea generală, convocată pe 25 Februarie a. c., deocamdată se amână pe mai târziu. Blăși din ședința Comitetului R. f. r. gr. cat. din Blăși ținută în 18 Februarie 1893.

Rosa Munteanu
presidentă.

Aur. P. Bota
secretară.

Noutăți.

Din archidieceză. Alimpiu Costea, fost paroh în Sântămărie, protopopiatul Biei, este numit administrator parohial în Spini în același protopopiat. — Aureliu Urzică, fost paroh în Șermeș, protopopiatul Giurgeului, este numit paroh în Mărgău protopopiatul Morlacei. — Dr. Iacobu Radu, fost alumn al Seminarului S. Atanasie din Roma, este numit de administrator parohial în Șermeș, protopopiatul Giurgeului.

Concurs pentru stațiuni doцентale. Pentru completarea stațiunii doцентale din Tritul inferior și a celei de doцентe ambulante în Fiea inferioară și superioară, ambele în protopopiatul Turdeș, s'a scris concurs cu termenul de 15 Martie a. c. st. n. 1. Emolumentele împreunate cu doцентura din Fiea inferioară și superioară sunt: 300 fl. v. a. plătiți din repartițiune pe popor, cuartir liber în edificiul școlii și grădina pentru legume lângă școlă cam de 200 °□. 2. Emolumentele împreunate cu doцентura din Fiea inferioară și superioară sunt: 300 fl. v. a. din repartițiune pe popor și cuartir liber în edificiul școlii.

Înmormintarea celor căzuți în dueli. Curatul militar de clasa I. Skanzel din Innsbruk nu a voit să asiste la înmormintarea medicului de regiment Wagner, căzut în dueli la 23 Dec. 1893. Numitul medic a fost deci înmormintat fără ceremonii bisericesti. Ministrul de război în semn de pedepsă a transferat pe preotul curat Skanzel ca capelan în Bosnia în districtul Seraievo, deși vicariul apostolic castrens Dr. Belopotoczky s'a opus transferării. Episcopul Belopotoczky în o epistolă dată Viena în 1 Febr. 1894 exprimă recunoștință preotului Skanzel pentru procedura sa corectă bisericescă și totodată dă expresiune părerii de rău, că ministrul comun de război l'a transferat fără consimțământul și chiar în contra protestării sale ca vicariu apostolic. Cu acestea afacerea nu s'a terminat. Ea va mai forma și obiect de interpelări prin dietă și merită să fie luată în serioasă considerațiune, ca astfel ministrul de război să nu mai aibă poftă de a pedepsi pe preoții militari pentru observarea canoanelor. Se vorbește, că Dr. Belopotoczky, care e și canonic la Orade-amare, și-a dat dimisiunea din oficiu de vicariu apostolic castrens.

Avis. Pentru orientarea prenumăraților respectivi notificăm, că opul anunțat „Ierarchia bisericescă“ s'a pus sub tipar și nu preste multă se va espeda respectivilor. Zabranu 20 Febr. 1894. Ioan Bo-roșu, paroh gr. catolic.

Pentru gimnaziul din Blăși. Dl. prof. Elefterescu dr. med. și teol. a destinat în folosul gimnaziului din Blăși beneficiul rezultat din vințarea opulului său „Predice pe toate Duminicile și serbătorile de preste an“. Prețul 1 fl. 50 cr., și portul postal 30 cr. Comandele să se facă la tipografia „Aurora“ în Gherla. 1)

Conferința la Ateneu în Bucuresci. Cetim în „Timpul“, că Duminecă în 12 l. c. dl. Aureliu C. Popovici s'a prezentat pentru întâia oară ca conferențiar înaintea publicului bucurescen fiind întâmpinat cu multă bunăvoință. Subiectul conferinței a fost „Principiul de naționalitate“. Conferențiarul după ce preste diferite păreri în definițiunea principiului de naționalitate, conchide, că numai conștiința națională poate fi considerată ca notă hotărâtoare în caracterul naționalității. Conștiința națională este arma cea mai puternică. Adeseori însă în această conștiință vibrează și senzațiuni de vrăsmășie și de înverșunare în contra celor ce se împotrivesc pretenșiunilor naționale ale poporilor. Negreșită nota culturale omenești, iubirea de omeni basată pe creștinism, implică stăpânirea patimelor. În principiul de naționalitate costată conferențiarul două momente: a) Momentul alcătuirii de state, și b) tendința unității naționale. Tendința unității naționale nu este de câtă rezultanta parte a primejdiilor, ce bântue o națiune, parte a asupririi străine. În state de naționalități organizate după intima natură a principiului de naționalitate cum de es. în Helveția, tendința unității este nulă, deorece fiece care naționalitate găsind în cadrele statului poli-glotă legitimă satisfacțiune, se simte atrasă către statul comun. Discutând teoria asimilațiunii etnice în raport cu acțiunea principiului de naționalitate dice, că asimilațiunea naturală se face în condiție de egalitate, fără mijloce artificiale și violente. Ea se produce inconștient, fără împotrivire, ca prin vis. Asimilațiunea artificială, care visază naționalități conștiente, este un război de cucerire, care în mod fatal duce la forme despotice de guvernare, era despotismul de rasă subminază siguranța statelor de naționalități. Apoi arată dl. Popovici importanța aplicării principiului de naționalitate în instrucțiunea publică și termină dicând, că triumful principiului de naționalitate e sigur, pentru că temelia lui este cultura, era aliații lui sunt legile de feru ale naturii.

Osindirea Omladinei. Sentința în procesul „Omladinei“ s'a publicat în 6 a. c. Sunt ostendiți Ziegeloser la 8 ani, Weigert la 5 ani, Sticha la 5 ani, Hradek la 5 ani, Vařlav Cijek la 6 ani, Holzbach la 13 luni, redactorul Hain la 18 luni temniță grea și înăspită. Pedepsele, la cari au fost ostendiți ceilalți acușai, variază între 3 ani temniță grea și 14 zile până la 6 săptămâni închisore ordinară. Doi acușai au fost achitați. La cei ostendiți la mai mulți ani de pedepsă grea s'au considerat drept dovedite crimele de înaltă tradare, de vătămăre a Maiestății Sale Monarhului, turbarea ordinii publice și de participare la reuniuni secrete, pe când ceilalți au fost găsiți vrednici de pedepsă numai pentru turburarea ordinii publice și participarea la reuniuni secrete.

Ceruse patriotice. Patriotismul trebuie să se manifesteze în toate și cu atât mai virtos în ceruse, cari li-se pun pruncilor în mână încă din frageda etate de 6 ani. Înțelegând momentul patriotic a ceruselor, o învățătoare din Pécs, precum scrie „Pécs-Ujság“, a interzis elevelor sale folosirea ceruselor Hardtmuth, cari nu sunt de proveniență patriotică ci străină. Ea a disus „nu voi suferi, ca fete magiare să scrie în școlă magiară cu ceruse din străinătate. De aci înainte să folosiți numai ceruse de fabricațiune magiară.“

Cast de morțe. Benedictu Isaicu, paroh în Cărtia săcesă, Vicariatul Făgărașului, a reposat în 2 Februarie 1894 în al 49-lea an al etății și al 11-lea al preoției. În veș amintirea lui!

1) Tote diarele române sunt rugate a publica acest anunț.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

XVI.
Simionu Bărnutu și s. Unire.

(Fine.)

„Îndată după unire episcopul catolic din Alba-Iulia încalcă preste Archiepiscopul nostru și-lu face Vicariu, îl înfruntă, îl dojenesc, îl vizită până ce-lu scote abia bulla papei din 1721 ab omni admonitione, visitatione a acelu episcopu din Alba-Iulia, ér Archiepiscopul din Strigoniu îl desbracă de demnitatea arhiepiscopescă și-lu face sufraganeu, și biserica noastră o legă în jugu noiu.“

Totă frasa despre încalcarea episcopului catolic din Alba-Iulia preste Archiepiscopul nostru n'are nici o basă de adevăr.

Este cunoscut, că Mitropolitul Atanasiu a murit în anul 1713 și că preste elu nu a putut încalcă episcopul catolic din Alba-Iulia din simpla causă, că pe atunci nu esista episcopu catolicu acolo, fiindu că fusese alungat de ja la an. 1556 în persona episcopului Bornemisza și nu s'a întors până în 1715 în persona lui Mártonfi. Dela anul 1713 până la anul 1721 însă nu am avut noi Români episcopu, pentru că Ioan Pataki succesorul lui Atanasiu a fost preconizat și sfințit episcopu numai în anul 1721 și încă după ce a apărut bula „Rationi congruit“ din 18 Maiu 1721 despre înfițarea diecesei Făgărașului, prin care s'a decretat independența bisericei noastre de ori ce Mitropolie ori episcopie, și prin urmare s'a făcutu imposibilă încalcarea episcopului romano-catolicu asupra lui Ioan Pataki și a succesorilor lui.

Așa dară afirmațiunea lui Bărnutu despre încalcarea episcopului latinu din Alba-Iulia preste episcopul nostru este cu totul falsă. Ea se bazează pe presupunerea neîntemeiată, ce o aflăm și la alți scriitori de ai nostri, că Ioan Pataki ar fi funcționat ca episcopu și înainte de bulla „Rationi congruit“ din 1721; ceea ce însă nu este adevărat. Ba ce este mai mult, Pataki nici măcar înainte de a deveni episcopu greco-catolicu, va să dăcă nici pe timpul cându era de ricalu latinu și lucra în calitate de misionariu în țara Făgărașului, nu atrna dela episcopul latinu din Alba-Iulia, ci numai dela arhiepiscopul latinu din Strigoniu, precum vedescu mai multe acte, cari se potu ceti la Nilles.

Este deci evidentu, că în cuvintele de mai sus ale lui Bărnutu întimpinăm erăși unul din multele neadevăruri istorice, cari au trecut din generațiune în generațiune dreptu adevăruri deplinu constatate, despre cari nimeni nu se mai îndoesce. Apoi că și dl Densusău a cădat în această rătăcire, nu e mirare, căci așa se cuvine unui bărbat, care se pune să scrie cercetare critică.

Neesactă este mai departe și afirmațiunea aceea a lui Bărnutu, că episcopul unitu ar fi fostu sufraganeu Mitropolitului din Strigoniu. Bulla „Rationi congruit“ nu supune pe episcopul unitu nici unui Mitropolitu, și prin urmare nu-lu face sufraganeu, ér diploma a doua Leopoldină îl supune Mitropolitului din Strigoniu numai ca la unu patronu specialu, ceea ce nu învolve subordinațiune canonică pentru episcopul unitu, ci numai ocrotire din partea Archiepiscopului din Strigoniu. De jure deci biserica noastră nu a fostu supusă nici odată vre-unei biserice latine din Transilvania și Ungaria, însă de facto în decursul timpului s'a dezvoltat unu felu de raportu de subordinațiune a bisericei noastre față cu Archiepiscopul latinu, întru câtu unu dintre ai nostri au începutu a apela în unele cauze la Strigoniu. Dar și acestu raportu a încetat de multu. Români unii s'au scitutu mântui și de această subordinațiune și prin această s'au arătat superiori neuniților dinainte de s. unire, cari în decursu de vécuri n'au scitutu să se scape de locu de jugulu, ce li-s'a pus din partea calvinilor.

Bărnutu afirmă mai departe, că Episcopul, Capitulul, Protopopul și Vicariu unii

au lucrat pe întrecute, ca să nu scape biserica noastră de sub tutela latinilor din Ungaria. Elu sustine prin această lucruri, cari nu corespund adevărului. În diecesa unită a Făgărașului tendința de a se mântui de sub tutela amintită tot-deuna a esistat și în Episcopi și în Capitulu și în Protopopi și în Vicari, începând dela Ioan Inocențiu Klein până la reactivarea Mitropoliei. Lupta de a se mântui de teologul latinu, prin care se făcea simțită puterea Strigoniului, nu a durat ore până la episcopul Maforu, cându a încetat instituirea acelu teologu? În Capitulu călugărescu din Blăși n'au fost ore omeni ca Șincai, Klein și Maforu, ale căroru idei de independența bisericească au mers până la marginile extreme permise de sîntele canone? N'aduce ore însuși Bărnutu exemple de protopopi, cari au trecut marginile cuvenite în apărarea independenței bisericești? Cu ce dreptu se face așa dară la atâtea persoane venerabile imputarea aceea nemeritată?

Ce privește luptele, ura și împărecherele, cari au fost între Români după unire, și despre cari Bărnutu vorbește cu mare patosu, ca despre unu rău produs prin această unire, observăm cu dl I. M. Moldovanu: „Dacă Români de confesiune diversă s'au persecutat, maltratatu și sffricat și ei între sine, acesta nu a provenit de acolo, că Români s'au desfăcut în două confesiuni, ci mai virtosu din nepriceperea, sau egoismul părților, cari au făcutu, ca părțile să se dea pe sine instrumentu tehnelor străine. . . . Ei ar fi putut rămâne și de aci în colo frați buni, cum vedem, că fii altor națiuni desbinate în 2—3 confesiuni sunt frați buni între sine, și nu se starmă unii pe alții. Nici este adevăratu, cumcă Români dela 1700 și până în prezente ar fi fostu totu în dușmănie unii cu alții: din contră s'au datu timpuri, în cari ei au trăit în pace și înțelegere deplină. Apoi în corpul nici unei națiuni nu se potu evita desbinările, fie ele religiose, fie de altă natură. Au nu-să Români și într'altu felu totu desbinați? Nu-să ei sub trei împărați? De ce se deplânge așa multu desbinarea confesională, ér de cea politică nici o amintire? Ambe confesiunile (cele romănesc) voru înflori lângă olaltă, dacă voru lipsi omenii, cari în locu de caritate evangelică predică ura între frați și nu se înfioră de nici unu mijlocu, numai să-si vneze interesele lor cele de josu. . . . În România toți Români isă de o confesiune. Au pentru aceea pasiunile omenești nu-si capătă ele căi, pe cari să se preumbe? Nu turbură ele progresulu? Nu este ură și persecutare între frați? Dar ore în trecut nu totu așa le merse la Români? Luptele pe viață pe mörte decurse între Moldoveni și Români nu ne adevărescu lucrulu pe deplinu? Singură aceea stă, că neesistând unionea, Români nu s'ar fi putut certa între sine pentru religiune, dar alte cauze de certă ar fi putut avé, și inimicii lor seculari de siguru ar fi grijit, ca Români să albă cauze de certă între sine, cum vedem, că grijesc și adu atâtu dincóce câtu și dincóce de munte.“¹⁾

Nu este deci unirea cauza efficientă a certelor și persecuțiilor imprumutate între Români din véculu trecut. Din contră dacă vrem să fimu drepti, trebuie să recunoscă ori cine, că unirea așa precum s'a făcutu la 1700, a fostu astfelu întocmită, plănuită și pusă la cale. Incătu să nu fie între Români din Transilvania două confesiuni, ci o singură religiune și bisericească unită cu biserica Romei. Dovadă despre această este adunarea grandioasă a Românilor din a. 1700. Însă o parte neînsemnată din ei deja dela începutu s'au lăsat a fi amăgiți de dușmanii Românilor, de Greci, Sërbi și Magiari calvini și alte instrumente orbe ale acestora și au spartu acțiunea comună a poporului romănescu, carea avea de scopu și emanciparea

lui politică. Frațiunea această spriginită de dușmanii némului nostru mai târziu a crescut și s'a lăsat a fi sedusă totu mai tare, până ce mai pe urmă, tocmai cându Români unii luptau cu mai mare energie și prospecte de succesu pentru câștigarea drepturilor politice-naționale, a fostu cuprinsă de unu fanatismu nutritu de emisarii Sërbilor și Grecilor, pe care însuși Hurmuzaki, omu de siguru nesuspectu în ochii „ortodoxilor“, îl descrie cu aceste cuvinte: „Prețutindenea a pus însuși poporul mâna, ca să delature pe preoții unii și să pună în locul lor păstori greco-orientali rămași în credința lor de mai înainte, cari nu numai și-au cuprinsu oficiulu neîmpedecat, ci și în vorbirile lor ațîțătoare și prin machinațiunile lor în contra catolicismului au dezvoltat unu zelu fanaticu neînfrinat. Unde nu mergea cu binele, vinia rîndulu la forță. Așa d. e. în satulu „Acziu“ din comitatulu Albei Români ad ruptu îngrăditura curții preoților unii și le-au pus unu terminu de retragere de optu zile, cari dacă voru trece fără de rezultat, va urma depărtarea acelor preoți cu puterea, și totă averea și bunurile lor voru fi pustiite. N'au lipsit nici bătăi și maltratări puse ici și colea pe preoții unii mai neascultători de astfelu de dorințe. Cu câtu se amana lucrulu, cu atâtu se îngrămădiau asupra capului lor jefuirile și prigonirile. Nici unu preot unitu nu se putea arăta în bisericească, și totuși poporul nu cerceta nici o bisericească. . . . În toate locurile acestea încetase ori ce funcțiune preoțescă și slujbă dumnezească, și întocmai ca și celealalte momente importante ale vieții, așa se întimpla și astrucarea morților fără asistința bisericească. Ce e dreptu împărătesa a încercat cu unele mijloce blânde să liniștescă populațiunea, însă fiindu că acele mijloce se aplicau de nisce mâni acatolice, mai multu stricau, decâtu folosiau.“²⁾

În Blăși s'a conservat până în anul 1848 unu ornatu bisericescu, în care unu preot unitu a fostu măcelăritu tocmai la sfîntulu altariu, cându ținea sfînta liturgie. Și cum nu s'ar fi dimis poporul la astfelu de crime, dacă a vécutu, că unu protopopu gr. or. n'a cruțat nici chiar preasfîntulu trup alu Domnului Christos. Acesta a fostu protopopulu din Idicelu Mich. Popovicu, care „întra în bisericile unite, lua sfînta cuminecătura de pe altariu și în véculu poporului o trântia în mijloculu bisericești.“³⁾

La astfelu de scene înfiorătoare și la represaliile, ce le voru fi folositu și unii în timpuri așa de agitate. celu puțin religiunea nu le-ar fi dat ansă, dacă Români rămăneau toți dela începutu pe lângă uniunea făcută în 1700 și nu s'ar fi lăsat să fie amăgiți de dușmanii lor neîmpăcați.

Așa dară învinuirile, ce le face Bărnutu uniunii pentru împărecherele, cari s'au ivit după unione între Români, și espectorările altor singuratici nu au basă solidă, pentru că uniunea se consideră pe nedreptulu de isvorul și cauza efficientă a unor întimplări regretabile, cari nu ea le-a produsu, ci răutatea și patimile omenești.

Er cându Bărnutu afirmă, că în clerulu unitu s'ar fi introdusu prin unione „o îngâmfare mesăravere mai alesă în referință câtră cei neuniți“, întrebunțeză din nou o esagerațiune oratorică. Noi concedem, că singuraticile persoane din clerulu unitu se voru fi purtat cu unu felu de îngâmfare față de neuniți. Dar această îngâmfare nu va fi lipsit nici de celealalte parte față cu unii,

¹⁾ Fragmente II. pag. 141.
²⁾ Veđi I. M. Moldovanu în Archivu pentru fil. și ist. pag. 741, unde se arată și aceea, că „vina nu cade asupra uniunii“, dacă biserica greco-orientală a fostu persecutată în secululu trecut. Cu atâtu mai puțin se potu arunca în spatele bunului și blândulu episcopu Petru P. Aronă actele violente, cari le va fi comis generalulu Bucov. nu la dorința episcopului Aronă, cum sustine Dr. II. Pușcariu în „Manual de istoria bis.“ pag. 45 și 51, ci la dorința curții din Viena, care credea, că prin această se facu servițiul statulu.

³⁾ Veđi I. M. Moldovanu în Archivu pentru fil. și ist. pag. 741, unde se arată și aceea, că „vina nu cade asupra uniunii“, dacă biserica greco-orientală a fostu persecutată în secululu trecut. Cu atâtu mai puțin se potu arunca în spatele bunului și blândulu episcopu Petru P. Aronă actele violente, cari le va fi comis generalulu Bucov. nu la dorința episcopului Aronă, cum sustine Dr. II. Pușcariu în „Manual de istoria bis.“ pag. 45 și 51, ci la dorința curții din Viena, care credea, că prin această se facu servițiul statulu.

⁴⁾ I. M. Moldovanu: Spicuire în ist. bis. a Rom. pag. 11—16.

căci omenii sunt cu toții. Însă în generală vorbindu-se trebuie să concedă ori cine, că clerului unită se cuvine meritul de a fi stirpitu-urgă, ce a băgat-o dușmanii nemiului nostru între Români. Urgia acesta de bună samă nu s'ar fi putut stirpi, dacă totu clerul unită ar fi fost cu „ingâmfare mesăravere“ față cu neuniți. Adevărul acesta îl constată Petru Maiorescu cu aceste cuvinte: „Pe urma aceea se cade să dăm protopopilor celor uniți, cari toți sunt învățați și întru știința teologică procopsiți, că ei cu hărnicia și cumpetul lor au stinsu-urgă aceea între Uniți și Neuniți, care mai înainte se vedea a fi neînvișă, câtă acum nu numai nu se gonesc, nu se batjocoresc uniți, pe alții, ci încă cu preținie frățescă petrecu laolaltă.“¹⁾

În fine noi nu pricepem, că ce ar avea de a face sfinta unire cu ingâmfarea unuia sau altuia, cându știut este, că religionea unită predică umilită și iubirea deapropelui, fie acesta unită ori neunită.

Dacă luăm afară unele espectorări ale episcopului Klein, cu cari sperăm a ne pute ocupa într-altu loc, credem a fi răspuns de ajuns la cuvintele lui Bărnutu citate de dlă Densușană în contra unirii. Din cele desfășurate de noi cetitorii s'au putut convinge, că memorabilul discurs al lui Bărnutu rostit pe câmpul libertății în 1848, ori cât de frumos și bine ar fi țesut din punctu de vedere oratoric, totuși din punctu de vedere științific nu are acea valoare, încât să te poți provoca la el ca la o auctoritate mare pe terenul istoriei. Altcum cunoscut este, că omenii, cari se aruncă în virtutea luptelor politice, nu prea au obiceiul a fi scrupuloși și imparțiali în enararea și apretierea evenimentelor, și pentru aceea bărbății serioși nici nu se provocă în chestiuni științifice la discursuri politice, din cari de comunu poți cunoște numai ideile politice, de cari au fost agitați omenii unui anumit timp. În fine trebuie să ne aducem aminte, că întregu discursul lui Bărnutu a avut de scop a produce în Români adunați în 1848 convingerea, că uniunea Ardăului cu Ungaria ar fi fatală pentru românism. Ca să-i potă convinge despre acesta, Bărnutu a vorbit despre toate speciile de uniune, cari au existat vre-odată în țara noastră: despre uniunea politică de pe timpul lui Tuhutum închiată la Ascleid, despre uniunea celor trei națiuni, cari au trasu în cercul intereselor lor și pe nobilii români, despre uniunea Românilor „ortodoxi“ cu calvinii, și în fine despre uniunea religioasă a Românilor dela 1700 „cu Ungurii“. Deodată cu acesta Bărnutu, se silesc a arăta cu totu felul de dovezi, că toate uniunile amintite au fost periculoase și stricacioase pentru Români, numai ca cu atătu mai tare să iese la ivelă, că și uniunea politică a Românilor din Ardălu cu Ungaria ar fi periculoasă. În mersul acesta de idei exagerațiunile sunt inevitabile. Er cându Bărnutu a ajuns să vorbească despre sfinta unire, a cădu într-o erore foarte gravă luându de basă a espunerilor sale acea presupunere falsă, că uniunea acesta ar fi fost o uniune cu elementul magiar, pe cându ea în realitate a fost o uniune în credință cu biserica Romei și prin acesta un raportu de comuniune și caritate creștină cu toate poporele catolice din lume. În virtutea acestei uniuni nu ne-am apropiat mai tare de Ungurii catolici, decât de Croații, Slovaci și Germanii catolici din Ungaria și Transilvania și de celealalte popore catolice din monarchie. Din contră dacă considerăm această uniune din punctul de vedere alu politice mai înalte de stat, pote nu greșim, cându dicem, că ea a fost îndreptată în contra Ungurilor, și mai ușor se pote numi o uniune cu casa domnitoare, decât cu Ungurii. Dacă uniunea religioasă dela 1700 a fost o uniune „cu Ungurii“, atunci să se esplice, că pentru ce tocmai Ungurii s'au opus așa de tare acestei uniuni? Er dacă cineva crede, că cardinalul Kollonits prin uniune

a voit să promoveze interese magiare, atunci să se arete, că pentru ce Ungurii de comunu în istoriile lor blastemă memoria acelu bărbat într'adeveru mare?

Deci totă argumentarea lui Bărnutu în contra unirii se razimă pe o presupunere falsă și este țesută în parte mare din fapte sau nedovedite, sau esagerate, sau cu totul false.

Dionisiu și Sibilele.

Scene din timpurile Cesarilor de

Miles Gerald Keon.

(Fine.)

S'a întâmplat într-o zi, că sosi la Atena apostolul Paulu și predică locuitorilor despre necunoscutul Dumnezeu, căruia Ateneii i-au fost zidit un templu. Dionisiu și o prietină din copilărie a matronei Aglais au fost cei dintâi, cari au primitu botezul din mâna lui Paulu. Cându apostolul s'a depărtat, a pus pe Dionisiu păstoriu în noua comună creștină.

După ce au trecut erași câțiva ani, Dionisiu a plecat la Roma, er amicii nostri își căutară o nouă patrie pe țărmul rului Sequana (Seine) în Galia. Acolo se simțiau departe de vederea sêlbaticelor hiene, cari ținea în Roma locul lui Tiberiu.

Într'acestea au murit Patercul și Tellus. Paulu a folosit un momentu de liniște, ca să alerge în Roma. A vîndut castelul Liridiu și celealalte domii ale surorii sale, er pe acesta, pe micul ei orfanu de tată și pe Prudenția fata lui Tellus i-a adus la Lutetia. Fata și mama s'au revăduț erași după o despărțire atătu de lungă.

În scurtă vreme au primitu creștinismul și nou sosiți. Longinu și Prudenția s'au făcut o păreche, au rămas însă pentru totdeauna credincioși și nedespărțiți de familia Emilianilor.

Dorința totdeauna vie a micii colonii s'a împlinit, și bucuria lor nu cunoscă margini, cându afară, că Clemente episcopul Romei a trimis pe Dionisiu în Galia, să predice.

Aici, în locul, unde se înalță biserica Notre Dame, s'a clădit biserica prin zelul lui, cercetată multe vécuri de credincioși, cari se adunau la jertfa mielului de pe Golgota, și Montmartre mai pomenește încă de suferințele și mórtea lui Dionisiu celu dintâiu episcop al Parisului. Acestu episcop a întemeiat aici primul épiscopatu al bisericei din Galia cu ajutorul preotului Rusticu și alu diaconului Eleuteriu veniți din Roma.

Mulți a întorsu elu la creștinism și a răbdat în bătrânețe mai bune de o sută de ani împreună cu tovarășii sêi mórte de martir. S'a întâmplat acesta sub prefectul romanu Fesceniu.

Elena S.

Mititelu.

Poveste din Portugalia.

Tineru și vesel ca primăvara
Fost' am odată, — dar am plecat.
Sburdălnicie, jocuri voioase,
Tote de-a rândul acas' am lăsat.

Așa este; pentru că atunci eram de douăzeci de ani și studiam medicina în Porto.

Nu ai cugetat încă nici odată la aceea, iubite cetitorie, ce filosofie adâncă și importantă se cuprinde în numerisarea anilor vieții noastre? Toți începem cu o nulă; anul celu dintâiu este o absolută nulă, pe lângă care despre altceva de loc nu pote fi vorba. Apoi pe încetulu urmăză metamorfările, dar prin ele încă totu străbate nula;

totu din dece în dece ani ea primesce o altă formă, în tocmai ca omul, în care se intrupăză nula aceea, și dacă elu nu rămâne pentru totă viața totu numai o simplă nulă, pote dice: Ferice de mine! Dar apoi la ori ce ne vom înălța în viața noastră, chiar dacă ne vom avînta la două nule și scie Dumnezeu la ce renume, — în urmă toți vom fi eră o nulă simplă și vrednică de compătimire, ce nu mai e bună de nimica între celealalte nule, fără numai să o înmormintăm și să o dăm uitării.

Eram așa dară tocmai la începutul studiului alu treilea alu vieții mele și nici decum nu serviam vrstei mele spre rușine. Nula originală, ce e dreptu, nu să mă fi părăsit, ci ea apărea în mine așa de tare, precum numai se pote la vrsta onorabilă de douăzeci de ani. Atătu însă potu să constat, că partea mai alésă a ființei mele ajunsese deja la ôrecare cultură pregătitoare spre ceva mai înaltu, precum acesta se și pote aștepta dela unu tineru ca toți tinerii cei ce au ajunsu la vrsta de douăzeci de ani.

Așa dară pe cum șisesem, eram de douăzeci de ani și aveam tocmai douăzeci de fileri în buzunariu. Cine era în lumea acesta mai de invidiatu ca mine? Eram în alu doilea an alu studiilor mele academice. Pe o lună plătisem deja înainte vîptulu și cortelulu. Dispuneam de doi fontu de tăbac și de cincisprezece volumuri pline de înțelepciune anatomică, ne mai vorbindu de o păreche de încălțăminte de nou reparată, ce-mi promitea o lungă durată, de unu pătrariu de duzină de cămeși, cari se preumblau fidelu încôce și încolo între mine și spălatorea mea, de o pelerie, care încă nu și-a lăsatu fața, și de unu paltonu, de pe care încă nu era rosu pèrul. Momentanu aveam totu, ca să fiu fericit, desi im lipsiau încă multe de tôte. Casa mi-o scii, că este golă; mobiliariulu nu trecea peste marginile modestiei. Eră despre cai și alte lucruri de distrațiune costisitoare nici pomană. Însă în peptulu meu inima-mi bătea liniștită și voioasă; aveam două rînduri de dinți ageri și ascuțiți ca briciulu, unu stomacu, care tôte, chiar și celea imposibile, le-ar fi mistuit, picioru de feru și unu peptu, căruia nu i-se putea împotrivi nimica, — pe scurtu o sănătate, ce mi-ar fi putut o pismui și unu milionariu.

Odaea, în care locuiam, avea între altele o neprețuibilă preferință, ce contribuia foarte multu la viața mea plăcută, — singura ferestă, ce o avea, răspunde unei verande, ce forma o parte însemnată a modestei mele locuințe. Predecesorii mei încă trebuie că împărtășiau această părere, — de câte generațiuni, nu am putut afla, — căci atătu lucrurile de lemn, câtu și cele de feru erau așa de sdruncinate, câtu jertfrea menajulu de pe trei luni ar fi fostu de lipsă, ca veranda să potă fi adusă în starea ei originală. Trebu deci să renunțu la propusul de a o repara și în curêndu mă împăcăm cu împrejurările actuale.

O, această neasemenată verandă! Acestă ferestă fermecătoare! Ierna visam la luna, ce-și revêrsa neîmpedecată lumina în mica cameră străformându-o într'unu palatu feeric. Vara mă îmbeta parfumulu orangilor, cari înfloriau în tôte pompa lor în admirabilă grădină a bogatulu meu vecinu.

Acestu vecinu alu meu avea și o casă strălucită, aranjată cu totu luxulu, care se pote închipui, și cu tôte comoditatea, care se pote dori. Că de acesta se ținea uși și ferești, cari se puteau închide bine, se în-

¹⁾ Istor. bis. a Rom. part. I, cap. IV § 10. pag. 118.

țeleg dela sine. Dar pôte că chiaru ușile acestea purtau vina, de vecinul meu nici odată nu se arêta pe veranda sa și abia odată în lună se preumbla prin grădina sa. Cu tôte acestea elu era de firma convingere, că dînsul este domnul grădinei; eü însă, care ziua și noptea mă desfătam în prisosința colorilor ei și sugeam din parfumul florilor ei, aveam în privința aceea cu totul altă părere.

Câte nopți de vară line și încântătoare petrecusem acolo, la picioarele mele cu o mare de parfumuri, josu — în adâncime cu rîlul argințiu și de ceea parte cu văgăunile și piscurile munților, — tôte acoperite de zarea străvedeciosă a lunii! Și în dosul meu modesta mea lămpiură numai cu anevoe își revêrsa lumina sa slabă, și tomul, căruia ar fi trebuit să-I dedicu noptea, părea demultă a fi adurmitu în locul meu.

Era una din nopțile acestea, cându răzimată de balustradă îmi fumam țigarelele una după alta perđându-mi privirea în depărtare preste coperișele și hórnele șirurilor de case din apropiere, și uitându realitatea fui răpitu cu totul într'o lume ideală, ce visa se pôte, dar realisa nici odată. Cine ar puté spune, câte tôte se petrecu în sufletul unui june de douăzeci de ani în atari momente? Cându în urmă mă trezii din visu și priviam în juru de mine, instinctiv începu a numera puținele lumini, cari mai ardeau încă prin case ici coala și licuria prin întunecă asemenea unor stele rătăcite. Într'aceea lăminile se stîngeau ici una, colo alta, și în sfârșitu numai două se mai vedeau, una de-a drépta, cealaltă de-a stînga mea, fiesce care despărțite de mine prin o distanță mare de grădini și căsute.

Cine să mai aibă ore lipsă de lumină așa de târziu? Multu îmi băteam capul cu această întrebare, și fantasia mea de nou își luă avîntu colorindu-mi felu de felu de scene pîtrundătoare: două cusătorese sermane munciau grozav la gătirea unei toalete de mirésă, carea dimineta trebuia se fie gata. Sermane creaturi! Acea tinera frumósă, care va duce la triumfu lucrul vostru, de ar ave barêm idee despre ostenea, ce v'a costatu nopți întregi podoba ei deserta! Insa cine se gândește la de astea? Sau pôte că unu nefericitu poetu face din zi nopte și din nopte zi? — Elu are lipsă de lumina lunii și a stelelor pentru nemuritorile sale opere, cari

abia după unu vécú voru începe să trăsca. Chiaru acum se pune și începe a douăceia strofa din cântarea a șesa, — câtă însufletire se recere la acesta! — Ori este o mamă adâncu întristată lângă patul iubitelui său moribund? Ori unu bătrân neputincios, pe care astma nu-lu lasă să atipésca nițelu? Ori în urmă unu păcătosu, pe care-lu torturéză remuscări de cosciință, și care vede fantome în întunecă? Toți aceștia au lipsă de lumină.

„Fie, cine va fi,” dișei deodată, și aruncându fără de voe o privire înlăuntru, observai, că lampa mea ajunsese la ultimile licuriri. „Trebuie să-I vinu într'ajutoriu,” cugetam, și deșteptatu din visurile mele mă pusei în mișcare spre a părăsi veranda. Deodată însă mi-se păru, că una dintre cele două lumini se mișcă; totu în acel momentu din turnul celu înaltu alu catedralei sună prima lovitură a orei a douăspredecea, — apoi a doua și a treia, și la cea din urmă vedu o figură pășindu la feréstă.

Privii spre stînga, și ce să veđi! Acea-și mișcare a luminei, aceea-și aparință la feréstă! „Ce va să însemne acesta?” dișei cătră mine însu-mi miratu. „Două lumini, la aceea-și ora, acelea-și mișcări, . . . ce secretu pôte fi acesta?” — Și ca să nu am nici o îndoelă despre conțelegerea lor, — începura a face acelea-și semne și mișcări în drépta și în stînga, înainte și îndereptu, — credeai, că suntu totu atâtea complimente și salutări, ce și-le făceau unul altuia.

Uimitu de totu priviam acestu felu de telegrafie, cându unu sgomotu ușor din apropierea mea îmi atrase atențiunea. Priviam curiosu în juru de mine, și într'adeveru, era ceva negreță aci, ce flutura prin aeru încóce și încolo și apoi părea că se apropie de mine.

„Unu liliac, care sbóra cătră feréstă,” grăii întru mine. Uitasem, că sborul liliacului este aproape fără sgomotu. „Stă-I, că-ți voiu frange eü grumazul!” Aci trebuie să mă esplicu, că această jiganie, ce pe lângă tôte studiile melé zoologice nu o puteam suferi, încă demultu îmi însuă o gréță teribilă. Și acum acestu animalu respingătoru mă abstrase dela observările mele, cari promiteau a fi atât de interesante! Urésca cloșanii și șorecii, cari noptea turbură liniștea omului, și mă cupriadu fiori de ghéta la privirea lor. Dar am totuși atata prezență de spiritu, ca să aruncu cisma după ei prin unghiurile camerei, unde-și ispră-

vescu lucrurile lor drăcesci. Cu totul altu simțu de frică și gróză mă cuprinde însă, cându se apropie de mine vre unu liliac, această stîrpitură a nopții, acestu vampiru, care numai în întunecă se simte bine și în timpu de nopte profanéză liniștita casă a Domnului prin zuzitul său.

Cuprinsu de spaimă la vederea acestui monstru negru făcu unu pașu îndereptu. Insa elu în locu să-și spargă capul de ochiul fereștei, sbură de-a dreptul în cameră spre părilele din ceea parte și apoi cădu pe — patul meu. Eü stam încremenitu de frică, observai însă numai decatu, că din cauza mărimii trupului lui elu nu pôte fi liliac. „Este o buhă!” esclamai, fără să simțescu în mine cea mai mică ușurare, pentru că mărturisindu adevêrul, acestu monstru nocturnu încă-mi este obiectu de gróză, de cându m'a bătut mama. Pe lângă tôte proprietățile cele rele ale liliacului mai are buha ceva lingușitoru, viclenu și înșelătoru, și ochii ei paru a fi încunjurați de o aureolă de sfințenie falsă. Dacă ar fi, ca și animalele să aibă profesiuni, atunci cu buha mai bine s'ar nimeri cămătariulu, care cu unu suris dulciu și cu o blândetă captivătoare vîresce în punga sa cele douăzeci de procente, cari le trage de pe spinarea ta.

Îmi luai inima în dinți și mă furisai în cameră. Eü dihania! Cu nisce ochi de mărimea oului, cu nisce nări ca unu calu, cu penele spălăcite, imborzoiate, labe scurte unghii și ghiaré, — le urésca aceste la pasere ca și la omu! „Numai decatu îți vomu face sfârșitul,” cugetam, și învingendu-mi antipatia, mă apropiam de patu cu o bătă ridicată.

(Va urmă).

Bibliografie.

Cestiu din dreptul și istoria bisericei românesce unite, studiu apologeticu din incidentul invectivelor „Gazetei Transilvaniei” și alu Nic. Densușanu asupra Mitropolitulu Vancea și a bisericei unite. Partea I. Opul constă din 17 côle=272 pagine formată octavă, prețulu 80 cr. și se pôte procura la redacțiunea „Unirii”.

Editoru și redactoru răspundătoru:

Dr. Victoru Szmigelski.

Cu deosebită stimă cuteză a încunoscința pre Veneratulü Clerü greco-catolicu, că precum și până acum Iaă asupra-mi gătirea de

Iconostase, amvóne, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelor, în ce privesce lucrul de mäsari și de sculptorü, de colorare respective de marmorisare și de prevedere cu icóne sante, dimpreună cu aședarea acelorü obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescü cu plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au căștigatu recunoscere deosebită, și tôte mă îndreptățescu la sperarea, că Veneratulü Clerü mă va împărtași ocașionalmente de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să meritü renumele celü bunu, care mi-l'am căștigatu până acum.

Prin tarifulü de zone dispăréndu depărtările, prin această capacitatea de concurență mi-s'a măritü.

Rugându-mé pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ianuariü 1892

cu deosebită stimă
Carolü Müller,

auritorü și fabric. de recuis. bisericesci.

(6) 52—52

Colecta pentru gimnasiul din Blăși.

Suma din anul 7	fl.	8299.98
<i>Panteliu Vălean</i> a colectat în Căpâlna pe l. Nr. 284 dela:		
Panteliu Vălean	fl.	2.—
Iuliu Cornea	„	2.—
Dicoiu Todor	„	—10
Biriș Todor	„	—50
Biriș Ioan	„	—20
Bunea Vasilie Ordan „	„	—30
Bunea Iacob	1.— fl.	6.10
<i>Flaviu St. Suluț</i> din Vidrășeu a contribuit		
	fl.	50.— fl.
<i>Beniamin Pop</i> vice-protop. M. Uioarei a colectat		
1. Din <i>M. Gheja</i> pe lista Nr. 624 dela:		
Georgiu Simu preot	fl.	1.40
Ioan Nicoră	„	—40
Dela mai mulți popor. „	„	2.—
Demetriu Coman	„	—10
George Fărcaș	„	—10
Vasilie Varodi	—05 fl.	4.05
2. Din <i>Silvașul rom.</i> pe lista Nr. 631 dela:		
Ioan Baciū	„	—60
Alexandru Filimon	„	—50
Teodor Boldea	„	—54
Iuliu Harko	„	—54
Comuna bis. din Silvașul rom.		
	1.11 fl.	3.29
<i>Ioan Hătegan</i> vprot. Dergei a colectat:		
1. Din <i>Recea Cristur</i> pe lista Nr. 405 dela:		
Victor Iieș	fl.	50.—
Beniamin Pop	„	5.—
Iosif Onaciū	„	1.—
T. Cesarean prov. dom. „	„	4.—
Linca Cesarean	„	1.—
Vasilu Pop	„	—50
Iosif Pop	„	1.—
Pop. și curatoratul	„	4.50
Ion Fante	„	—60
Onaciū Ion Fătu	„	—35
Ioan I. Deac preot	2.05 fl.	70.—
2. Din <i>Chendrea</i> pe lista Nr. 398 dela:		
D. H. Costea preot	fl.	1.—
Dănilă Varga	„	—20
Domșa Gligor	„	—30
Dela popor	3.80 fl.	5.30
3. Din <i>Borza</i> pe l. Nr. 414 dela:		
Aurelian Drăgan	fl.	1.60 fl.
4. Din <i>Chechehata</i> pe lista Nr. 404 dela:		
Stefan Pop preot	fl.	1.—
Dascăl Ambrosiu	„	—50
Dascăl Ioan	„	—50
Cordoș Mihael	„	—30
Dascăl Niculae	„	—50
Sierban Simion	—50 fl.	3.30
5. Din <i>Cernuc</i> pe lista Nr. 415 dela:		
Alexandru Topan	fl.	2.—
Nișolau Patiu	„	1.—
Ioan Roman	„	1.—
Gligor Prodan	„	—20
Alexandru Prodan	—20 fl.	4.40
6. Din <i>Tihău-Var</i> pe lista Nr. 419 dela:		
Alexiu H. Costea	fl.	1.10
Poporul din Tihău	„	2.—
Poporul din Var	„	2.—
Porumb Ioan	„	—10
Chira Filemon	„	—10
Iacob Iosif	„	—10
Paibasi Katicza	„	—05
Varga Nastasie	—05 fl.	5.50
7. Din <i>Chechiș</i> pe l. Nr. 412 dela:		
Ioan Pop	fl.	1.—
Lazar Morcean	„	1.—
Vasilu Murășan	„	2.—
Vasilu Opriș	„	1.—
Maghiar Pavel	„	1.—
Iulian Teliman	„	1.—
Fazekos George	„	—50
Bis. gr. cat.	„	3.—
Comuna Chechiș	10.70 fl.	21.20
8. Din <i>Fizeș</i> pe l. Nr. 401 dela:		
Ilie Sierban preot	fl.	1.75
Zacharie Murășan inv. „	„	—50

Groza Ioan	1.—	
Sierban Silvestru	—50	
Curatorii s. bis.	1.20	
Sierban Stefan	—30	
Groza Todor	—30	
Dela popor	6.45 fl.	12.—
9. Din <i>Dergea</i> pe l. Nr. 420 dela:		
Ioan Hătegan vprot.	fl.	4.—
Ioan Sierban	„	—50
Ioan Marian	„	—30
Colectă dela popor	„	2.—
Gavriilă Stan	„	—10
Stefan Tirziu	„	1.—
Moncea Ion	—15 fl.	8.15
<i>G. Mezei</i> măc. în Blășu fl.	50.— fl.	50.—
<i>Bas. Hossu</i> prot. Murășului a colectat		
1. Din <i>Samsud</i> pe lista Nr. 619 dela:		
Biserica gr. cat.	fl.	10.—
Ioan Raț preot	„	5.—
Iacob Făgărășan	„	—50
Gregoriu Bucur inv.	„	1.50
Vasilie Suteu	„	—50
Dunia Raț preotésă vęd. „	„	1.50
Marchian Moldovan	1.— fl.	20.—
2. Din <i>Tirimia mică și Káposztás Sz. Miklós</i> pe lista Nr. 597 dela:		
Ioan Tolan preot	fl.	1.—
Bis. din Tirimia mică „	„	1.—
Elec Ioan	„	—20
Gligor Andreiū	„	—20
Cadar Georgiu	„	—05
Morariū Andreiū	„	—10
Dela poporenii	„	1.32
Ioan Oros	„	—20
Alexandru Dascăl	„	—10
Georgiu Cergedii	„	—10
Miklós Ioan	—10 fl.	4.37
<i>Capitulul gr. cat. din Oradea mare</i>		
	fl.	40.—
<i>Dr. Iuliu Grecu</i> medic în Reșinari a col. pe l. Nr. 61 dela:		
Dr. Iuliu Grecu	fl.	1.50
Emiliu Cioran	„	1.—
Sierban Cioran	„	1.—
Sabin Bărcian	1.— fl.	4.50
<i>Petru Mihut</i> prot. în Oradea a colect. pe lista Nr. 101 dela:		
Petru Mihut	fl.	20.—
Gavriilă Pap Dan preot	„	25.—
S. Andreiū	„	25.—
Victor Szeremi preot	„	1.—
în Santăul M.	„	1.—
Georgiu Sfurla preot	„	2.—
în Ceheiū	„	2.—
Par. gr. cat. Ceheiū „	„	1.—
I. Genț preot în Haic „	„	1.—
Ros. Gólya preotésă	„	1.—
în Haic	„	1.—
Vasiliu Plaștin preot	„	2.—
în Betfia	„	2.—
Antoniū Fritea preot	„	1.—
în Cordău	„	1.—
Biserica gr. cat. din	„	2.—
Cordău	„	2.—
Paul Erdélyi preot „	„	2.—
Vasiliu Olariū inv. „	„	—50
Georgiu Papp preot	„	1.—
în Siavaieū	„	1.—
Ales. Boșutoiu preot „	„	1.—
Iosif Culiciū	„	—20
Iámbor Ivánti	„	—20
Ioan Criste	„	—40
Flóre Criste	„	—20
Ioan Hurgoiū	„	—50
Mihaiū Cierna	„	—20
Georgiu Crainic not. „	„	10.—
Bis. gr. cat. Nagiorid „	„	2.—
Nicolau Mareș par.	„	5.—
în Orade	„	5.—
Bis. gr. cat. Orade „	2.— fl.	81.20
<i>Vasiliu Hossu</i> prot. Murășului a trimis pe l. Nr. 596 din par. <i>Ny. Karácsonfalva</i> dela:		
Ioan Lucaciū preot	fl.	1.—
Ana Lucaciū preotésă „	„	—50
Georgiu Mateiū	„	—50
Mare Dafina n. Botta „	„	—20
Biserica din Harasrac „	„	1.—
Iani Vasilie	„	—20
Sierban Coloman	„	—02

Véd. Nanu Maria	„	—50
Sierban Iulius	„	—10
Iani Mihailă	„	—20
Loga Georgiu	„	—20
Mogoș Vasilie sen. „	„	—20
Pascu Petru	„	—20
Moldovan Iosif	„	—20
Comes Petru	„	—10
Ignat Salo	„	—10
Comes Ioan	„	—10
Tanasie Mihailă	„	—10
Modovan Dumitru	„	—10
Muntean Ioan	„	—20
Pascu Vasilie	—10 fl.	5.82
<i>Isaie Moldovan</i> par. gr. cat. în Chirileu a colectat pe lista Nr. 444 dela:		
Isaie Moldovan	fl.	6.—
Biserica gr. cat.	„	1.50
Cerghizan Vasilie	„	2.—
Cerghizan Isidor	„	—50
Nirăștean Iacob	„	—20
Dălălău Lica	„	—20
Oltean Samfiră	„	—24
Pop Ană	„	—10
Muntean Ioan l. N. „	„	—50
Bucur Pătru	„	—30
Dălălău Simeon	„	—40
Pop Alexandru cant. „	„	—10
Pop Alexandru cant. „	„	—20
Bercea Marie	„	—50
Pop Alexă	„	—20
Muntean Dumitru	„	—40
Câmpean Nicolae	„	—30
Sassu Trifan	„	—50
Dălălău Ioan	„	—20
Cerghizan Simeon	—07 fl.	14.41
<i>Dr. Andreiū Monda</i> medic în S. Georgiul rom. a colectat pe lista Nr. 94 dela:		
Dr. Andreiū Monda	fl.	5.—
M. Domide inv. pens. „	„	1.—
Iovu Lupoe măestru „	„	—50
Silviu Sohorca preot. „	„	1.—
Mateiū Strimbu not. „	„	1.—
Andreiū Hangan căpi-	„	5.—
tan pens.	„	5.—
Sever Orban preot	„	1.—
Ioan Marcu inv.	„	2.—
Ieremie Șorobetea	„	1.—
Bartol. Șorobetea	„	—50
N. Cionca suprav. silv. „	„	1.—
Stefan Utalea inv.	„	1.—
Ioan Marică inv.	—50 fl.	20.50
<i>Iosif Socol</i> adm. par. din Lăscud a colectat pe l. Nr. 451 dela:		
Iosif Socol	fl.	5.—
Stefan Stef	„	1.—
Moise Birtolon propr. „	„	5.—
Ana Birtolon u. Valea „	„	5.—
Dumitru Crăciun	„	—05
Sandu Crăciun	„	—05
Măria l. Vasilica Vlad „	—04 fl.	16.14
<i>Aug. Egri</i> dela bis. gr. cat. din Dengeleag		
	fl.	5.— fl.
<i>Ioan Cincu</i> preot. în Pișcari a colectat dela:		
Ioan Cincu	fl.	1.—
Biserica gr. cat.	„	1.—
Popor. din comună	9.40 fl.	11.40
<i>Paul Svinți</i> prof. gimnas. în Roman a trimis cu lista Nr. 57/b		
	lei	6.— fl.
<i>Vasiliu Lazar</i> stud. în cl. V. gimn. din Blășu a colectat pe lista Nr. 42/b dela:		
Efrem Lazar	fl.	2.— fl.
<i>Eugeniu Sudreșan</i> stud. în cl. V gimn. din Blășu a colect. pe l. Nr. 39/b dela:		
Ioan Sudreșan preot	„	2.—
în Costeiū	fl.	2.—
Eugeniu Sudreșan	1.— fl.	3.—
<i>Valeriu Orbonaș</i> stud. în cl. V gimn. din Blășu a colectat pe lista Nr. 37/b dela:		
Iosif Orbonaș	fl.	5.— fl.
<i>Nicolau Miclea</i> stud. în cl. V gimn. din Blășu a colectat pe l. Nr. 34/b dela:		
Friedman Liviū	fl.	1.—

Nicolau Miclea	2.—		
Ioan Zacharie	—50		
Teodor Corb	—50 fl.	4.—	
<i>Dr. I. Mihu</i> adv. în Orăștie			
pe lista Nr. 79	10.— fl.	10.—	
<i>George Stefani</i> not. cerc. în Bir-			
chiș (Caraș-Severin) fl.	15.— fl.	15.—	
<i>Ioan Lasló</i> protop. Clușului			
a colectat:			
1. Din <i>Berind</i> pe l. Nr. 344 dela:			
Samoil Pop preot	1.—		
Dela comuna biserice.	2.— fl.	3.—	
2. Din <i>Somtelec</i> cu l. Nr. 357 dela:			
Basilu Pop preot	1.— fl.	1.—	
3. Din <i>Topa deșartă</i> pe lista Nr			
363 dela:			
Ioan Podobă preot	2.—		
Ioan Laria inv.	—50 fl.	2.50	
4. Din <i>Aghires</i> pe l. Nr. 339 dela:			
Ariton Nicolă preot	—50		
George Chicinaș inv.	1.—		
Ioan Ture	—10		
George Sarca	—10		
Ioan Oprea	—10		
Nicolae Roșescu	—15		
George Ghiran	—10		
Ioan Sălăgian	—05		
Simion Abrudan	—05		
Carolina Pop	—20		
Dela mai mulți popor.	3.35 fl.	5.70	
5. Din <i>Stana</i> dela			
bis. gr. cat.	5.— fl.	5.—	
<i>Dr. I. Radu</i> prof. în Brad			
a colectat pe l. Nr. 81/a dela:			
Stefan Albu prof.	2.—		
Estira Frâncu	2.—		
Petru Todoran preot	1.—		
Romul Zurca	1.—		
George Bardoși	2.—		
Simeon Băcilă preot	1.—		
Lazar Perian propr.	2.—		
N. Pop capel. gr. or.	2.—		
Albert Schuster	1.—		
I. I. Cosma preot gr. or.	1.—		
Nic. Păcurariu propr.	1.—		
Ioan Perian student	—50		
Avram Popa	1.—		
Gerasim Groza	—50		
Ioan Lupăș	1.—		
Nicolae Măteăș	1.—		
Daniel Ambrus	1.—		
Goragan	—50		
A. Mihuț	—50		
I. Secerean	—50		
Petru Mihaiu	1.—		
Dionisiu Măteăș	1.—		
Ioan Fugătă	—50		
N. Roman	—50		
Const. Costin prof.	1.—		
Sabin Safta inv.	—50		
Dr. Ioan Radu prof.	1.—		
Andron Bogdan	—50		
Toma Oțel	1.—		
Ioan Stancu	1.—		
Cioflica Petru	—50		
Luca Nicolae	—50		
Constantin Costin	—50 fl.	32.—	
<i>Ioan Moldovan</i> prot. Ca-			
tinei a colectat:			
1. Din <i>Catina</i> pe l. Nr. 295 dela:			
Ioan Moldovan	20.—		
Vasiliu Modovan sen.	—20		
Pop Irina I. Gavrilă	—50		
Judean Iuon	—20		
Modovan Simion Luchi	—15		
Pop Raveca	—15		
Corceș Gligor	—20		
Mustea Zaharie	—20		
Prunariu Iosif	—21		
Stamșudean Iuon	—20		
Damacuș Ioan	—20		
Voivod Vasilie	—20		
Voivod Ană	—15		
Pescariu Măriuca	—20		
Prunariu Gligor	—20		
Prunariu George	—11		
Cuprean Artimie	—20		
Voivod Ana Iuț Suciū	—20		
Lenea Irimie	—20		
Cheta Tóder	—20		
Trif George Trifescu	—20		
Trif Damioia Marișca	—14		
Mustea Iuon Zaharie	—15		
Mocean Iuon	—20		
Feldeorean Vasilie	—20		
Fizeșan Pantilimon	—20		
Colectă dela alți popor.	4.99 fl.	29.95	
2. Din <i>Petea</i> pe l. Nr. 296 dela:			
Teodor Bogătan preot fl.	1.—		
Iosif Rus docente	—50		
Prunciț din școlă	—50 fl.	2.—	
3. Din <i>Țăgșor</i> pe lista Nr. 298:			
Dela popor	4.90 fl.	4.90	
4. Din <i>Țagul mare</i> pe lista			
Nr. 299 dela:			
I. Chiciudean cooper. fl.	3.—		
Merza Lucaciū dereg.	1.—		
Suciū Simon propriet.	2.—		
Pop Iuon	1.—		
Rosca Maxim	1.—		
Comuna	5.55		
Lăzărean Dănilă	1.—		
Rasca Ioanică	1.—		
Fekete Todor	2.—		
Ricean Macaveiū	—20		
Trif George	1.— fl.	18.75	
5. Din <i>Sămbotelec</i> pe lista Nr.			
300 dela:			
Simboan Pompeiū	1.—		
Gecan Iuliū	1.—		
Colobot Gavrilă	1.—		
Leoca Vasilie	—50		
Ioan Bozac	5.—		
Mai mulți poporeni	3.50		
Ioan German	10.— fl.	22.—	
6. Din <i>Căndrașul deșert</i> pe lista			
Nr. 301 dela:			
Augustin Laurențiu	1.—		
Nicolau Deac	1.—		
Pop Vasilica	1.—		
Emiliū Marcu	—20 fl.	3.20	
7. Din <i>Năoiu</i> pe l. Nr. 302 dela:			
Simeon Pop preot	5.— fl.	5.—	
8. Din <i>Cistelec</i> pe l. Nr. 303 dela:			
Alesandru Vamoș fl.	—30		
Tulea Pop (de 12 ani)	—20		
Din lada bis. și școlii	—75		
Veturia Peter	—25 fl.	1.50	
9. Din <i>Balda</i> pe l. Nr. 304 dela:			
Simeon Pinteaa preot fl.	5.—		
Teodor Ban invet.	2.50		
Vasilie Dobra	1.50		
Florean Chirilă	1.—		
Baldean Ioan	—50		
Cămărglian Iacob	—50		
Dumitru Nistor	—20		
Teodor Baciū	—50 fl.	11.70	
10. Din <i>Sermaș</i> pe l. Nr. 305 dela:			
Constantin Rus	5.—		
Buzan Gregoriū	1.—		
Rasca Iuon	1.—		
Mureșan Ilénă	—50		
Ioan Botezan	3.—		
Chiluț Artimon	1.— fl.	11.50	
11. Din <i>Sermășel</i> pe l. Nr. 306 dela:			
Ioan Micu	1.—		
Petru Raț	1.—		
Tóder Raț	1.—		
Zaharie Raț	1.—		
Dănilă Chiș	—50		
Iosif Chiș	—50		
Andreiū Costinaș	—50		
Paraschiva Teran	—50		
Condrace Siugar	—40		
Iovu Siugar	—30		
Pop Tanasie	—20		
Pușcaș Iuon	—20		
Pop Condrace	—10		
Rus Vasilica	—20		
Mita Grigorie	—20		
Bobîș Iuon	—20		
Sângerean Zaharie	—20		
Raț Ioan	—20		
Plosca Gregoriū	—10		
Simion Buzan	—10		
Andreiū Baciū	—10 fl.	8.50	
12. Din <i>Uilacul de câmpie</i> pe l.			
Nr. 307 dela:			
Costantin Costin	1.—		
Emilia Costin	1.—		
Dela popor	3.20 fl.	5.20	
13. Din <i>Șopteriū</i> pe lista Nr.			
308 dela:			
Dănilă Ture	1.50		
Iacob Pop	1.—		
Archiudean Ioan	1.—		
Selăgean Teodor	—60		
Alți poporeni	1.90 fl.	6.—	
14. Din <i>Silivaș</i> pe l. Nr. 310 dela:			
Alesandru Lupan	3.—		
Amalia Lupan	1.—		
Aureliū Lupan	—50		
August Lupan	—50		
Emma Augusta Lupan	—50		
Victoria Lupan	—50		
Maria Lupan	—50		
Filon Raț	2.— fl.	8.50	
15. Din <i>Tușin</i> pe l. Nr. 212 dela:			
Vasiliū Siuteu	1.—		
Discul bis.	1.—		
Florea Vasiliū	—30		
Iucan Alesandru	—30		
Pop Tóder	—50		
Pop Ion I. Iovu	—10		
Pop Dănilă	—10		
Groze Iuon	—10		
Groze Natu	—10		
Secară Samoilă	—10		
Groze Macarie	—20		
Cociș George	—10		
Rosca Vas. I. Eremie	—20		
Chiluț Tóder	—10		
Tărnăvean Axente	—05		
Groze Simeon	—05		
Baciū Mihailă	—04		
Rosca Vasilie Ales.	—10		
Rosca Achim	—03		
Plosca Damian	—02		
Deac Macaveiū	—21		
Rosca Tóder Eremie	—30		
Cocan Simeon	—30		
Drăgan Iacob	—30 fl.	5.60	
16. Din <i>Chibulcut</i> pe lista Nr.			
313 dela:			
Demetriū Rus preot	2.50 fl.	2.50	
17. Din <i>Visnia</i> pe l. Nr. 314 dela:			
Ioan Pop preot	3.—		
Moldovan Iudreiū	—20		
Iluț Tóder	—40		
Dreptate Mihailă	—10		
Moldovan Alesandru	—10		
Archindean Ioan	—10		
Valea Alesandru	—10		
Iosa Alexă	—55		
Gorea Stefan	—05		
Mateiū Zacheiū	—02		
Dreptate Iuon	—05		
Ricean Iosif	—10		
Bungărdean Lazar	—20		
Moldovan Tóder	—15		
Chibulcutean Ioan	—10		
Precup Gregoriū	—10		
Moldovan Iosif	—20		
Arieșan Gica	—10		
Dreptate Nichită	—10		
Man Costantin	—02		
Ricea Avram	—10		
Iluț Isailă	—20		
Iluț Ioan	—20		
Dorgo Antoniu	—50		
Cineva	—05 fl.	6.69	
18. Din <i>Chiciud</i> pe l. Nr. 315 dela:			
Petru Rus preot	5.—		
Dela poporeni	3.—		
Bis. gr. cat.	3.—		
Dumitru Mărginean	1.— fl.	12.—	
19. Din <i>Sân-Mihaiu de câmpie</i>			
pe lista Nr. 316 dela:			
Buc. dela pop. în preț fl.	5.48		
A. Bărbulescu preot	5.—		
Ales. Habor propriet.	2.—		
Elena Habor n. Fulea	2.—		
Zacharie Ițoviciū	1.—		
Ferenczi Károly	1.—		
Kutas Sándor	1.—		
Kutas Iléna n. Iănosi	1.—		
Habor Ioan	—65		
Halabori Alesandru	—45		
Bajnoczi Akos	—24		
Teodor Suciū	—20 fl.	20:02	
20. Din <i>Lămpard</i> pe lista Nr.			
317 dela:			
Basilu Cahan	1.—		
Poporul	1.80 fl.	2.80	
Suma fl. 9047.71			